LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ
THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 46 * * * * * Ozone Park, N. Y., 11417 Antrad., birželio (June) 9, 1964 * * * * * METAI 52-ji

KRISLAI

Šią savaitę
Tikras ateistas
Narkeliūnaitės ekskursija
Apie M. Krupavičių

— Rašo **R. Mizaras** —

Atrodo, jog šią savaitę JAV senatas balsuos, kad būtų sulaikytas filibusterinimas—tuščias plepėjimas — prieš pilietinių teisių bilių.

Taip, laikas padaryti galą tuštiems plepalams, laikas priimti bilių taip, kaip jis buvo priimtas žemesniajame atstovų bute.

Laikas rūpintis ir tuo, kad būtų pravestas Kongrese kitas bilius — nemokamosios medicininės pagalbos seno amžiaus žmonėms reikalu.

—:—

Viskas brangsta, gyvenimas sunkėja — ypatingai pensininkams. Laikas reikalauti, kad Kongresas pakeltų senatvės pensijas.

Šie metai — prezidentinių ir kongresinių rinkimų metai. Jei liaudis tik uoliau veiktų, Kongresas jos balsą išgirstų.

Reikalauti, kovoti už savo teises niekad nėra per vėlu!

—:—

Indijos ministrų pirmininkas Nehru dar 1954 metais parašė testamentą, kuriame be kitko pažymėjo, kad jis nėra religingas, kad jis netiki jokiu dievu, ir kad jam mirus, nebūtų jokių religinių ceremonijų.

"Aš netikiu į tos rūšies ceremonijas," rašė jis. **"Tikėti jomis, kad ir formaliai, būtų veidmainystė ir bandymas apgauti save ir kitus."**

Toliau Nehru sakė: Nežiūrint, kur aš mirsiu, namie ar užsienyje, norėčiau, kad mano palaikai būtų sudeginti ir pelenų dalis būtų iš lėktuvo išberta ant Gangos upės, o kiti —ant žemės, kurią valstiečiai dirba.

Nehru buvo tikras ateistas, principo žmogus. Jis palaidotas, kaip norėjo, — sudegintas. O visgi buvo religinių fanatikų, kurie už jį meldėsi.

Beje, Nehru palaikai buvo sudeginti ne krematoriume, o ant laužo — panašiai, kaip senovės Lietuvoje.

—:—

Kurjozų netrūksta.

Antai Detroite įvyko "Vilniaus lietuvių sąjungos" suvažiavimas. Čikagos menševikų laikraštis rašo, kad ten kažkokia dvasia atnešė ir "Vienybės" laikraščio redaktorę Salomėją Narkeliūnaitę!

Suvažiavusieji 27 asmenys jos ten buvimą paskaitė "smalos lašu medaus bačkoje"; suaptuoti tūlo Šimkaus, jie reikalavo, kad panelė iš ten išeitų, nes ji "šnipinėjanti." Iš karto Salomėja atsisakė klausyti. Tuomet buvo slapta balsuota: palikti ją ar išvyti iš salės? Na, ir išprašė!

Smulkūs, nedakepti tie "Vilniaus apaštalai."

—:—

Dabar Narkeliūnaitė savo laikrašty rašo, kad jai buvę malonu atsiriboti nuo Valerijono Šimkaus, kuris tame "suvažiavime" buvo "didelis," ir susuko mašiną, kad Salomėja būtų išmesta.

Čikagoje jai pasakoję tūli žmonės, **"kaip jie ir daugelis kitų yra patyrę iš Šimkaus skriaudos ir neteisybės."**

Matyt, tasai Šimkus yra "veiksnių" riteris; tokie tik jai tinka ten būti.

Keista, kodėl Salomėja nieko nesako apie V. Šimkaus darbelius Lietuvoje karo metu.

—:—

Klerikalų spauda šiuo metu ėmė garbinti prelatą M. Krupavičių, kurį Lietuvoje kadaise žmonės vadindavo —nežinau, ar dėl jo politikos ar dėl būdo, — Mykolu Juoduoju.

Reikia pripažinti, kad prel. M. Krupavičius yra apsukrus, kytras politikierius. Tai ne J. Balkūnas!

1940 metais, žlugus Lietuvoje fašizmui, įsikūrus Liaudies valdžiai, M. Krupavičius bėgo pas J. Paleckį su savo "tėzėmis" aiškinti, kuriais pagrindais Lietuvos klerikalai galėtų "bendradarbiauti" su liaudies vyriausybe. Žinoma, iš tų pelų nebuvo grūdų.

Girdėjau, kad šiuo metu tarp M. Krupavičiaus ir vyskupo Brizgio santykiai nėra per geriausi. Bet Krupavičius jau 79 metų amžiaus; jau nebegali taip "išdarinėti," kaip kadaise!

Senatoriai sako, kad JAV organizuoja karą Azijoje

Washingtonas. — Eilė senatorių komentavo dėl Jungtinių Valstijų militarinių ir politinių vadų įvykusios konferencijos Honolulu mieste.

Senatorius Wayne Morse iš Oregono valstijos, pareiškė: "Mūsų vyriausybė planuoja karą Azijoje, tai yra, užpuolimą ant Šiaurės Vietnamo ir komunistinės Kinijos". Jis sakė, kad JAV vieši pareiškimai neturi nieko bendro su konferencijos nutarimais.

Kongresmanas Melvin R. Laird, iš Wisconsino valstijos, respublikonas, sakė, kad prezidentas Johnsonas "sąmoningai klaidina amerikiečius", kada jis korespondentams sako, būk Jungtinės Valstijos neturi plano užpuolimui Šiaurės Vietnamo respublikos. Laird pareiškė: "Mes turime planą".

Pietų Korėją purto demonstracijos

Seulas. — Pradžioje birželio per kelias dienas Pietų Korėjoje plėtėsi masinės studentų demonstracijos prieš militaristų diktatūrą.

Jos prasidėjo Seulo mieste. Pirmą dieną demonstravo apie 2,000 studentų, policija užpuolė ir virš 600 areštavo. Sekamą dieną jau demonstravo virš 20,000 studentų ir jaunuolių.

Iš Seulo miesto demonstracijos išsiplėtė po visą šalį.

Detroitas. —Gegužės mėnesį buvo parduota 740,000 naujų automobilių.

NEW YORKO NEGRŲ REIKALAVIMAI

New Yorkas. — NAACP ir CORE, dviejų nacionalių negrų organizacijų vietiniai skyriai reikalauja, kad visose, kaip pradinėse, taip ir aukštesnio mokslo mokyklose, galėtų mokytis visų rasių mokiniai, kad būtų panaikinta bet kokios diskriminacijos.

PARTIZANAI LAIMĖJO

Saigonas. — Tik penkios mylios nuo armijos Ketvirtojo korpuso buveinės partizanai paėmė įsitvirtinimą, suėmė 47 valdžios karei vius, daug ginklų ir amunicijos, išsprogdino įsitvirtinimus ir pasitraukė.

IŠ VISO PASAULIO

Kairas. — Netoli nuo šio miesto buvo surasta vieta, kur prieš tryliką šimtmečių buvo Frustato miestas. Dabar archeologai kasinėja ir suranda daug svarbių senienų.

New Yorkas. — Long Islande-saloje birželio 13 d. atidaro Robert Moses tiltą, kuris jungs Captree didelį automobilių vieškelį ir Robert Moses parką Fire saloje. Tiltas yra 4,300 pėdų ilgio. Jo pastatymui išleido apie 10 milijonų dolerių.

Maskva. — Tarybiniai laikraščiai rašo, kad Respublikonų tarpe Barrį Goldwaterį remia tie elementai, kurie stoja už apsiginklavimą.

Washingtonas. — Honolulu konferencijoje Jungtinių Valstijų militaristai ir politiniai veikėjai svarstė ir JAV santykius su Prancūzija, kurie nuolatos blogėja.

Londonas. — Prieš penkias savaites Zanzibaro respublika susivienijo su Tanganikos respublika. Bet ateina iš ten žinių, jog tarp vadų pasireiškė nesusipratimų, kurie gali atvesti prie jų atsiskyrimo.

New Yorkas. — Long Islande-saloje birželio 13 d. atidaro Robert Moses tiltą, kuris jungs Captree didelį automobilių vieškelį ir Robert Moses parką Fire saloje. Tiltas yra 4,300 pėdų ilgio. Jo pastatymui išleido apie 10 milijonų dolerių.

Norfolk, Va. — Apie šimtas mylių nuo kranto susidūrė Norvegijos laivas "Skauvaag" su Jungtinių Valstijų lėktuvnešiu "Champlain". Milžiniškas lėktuvnešis labai aplamdė norvegų laivą, kuris plaukė į Baltimorę.

Brooklynas. —Maria Paloro, 30 metų amžiaus, vienu kartu pagimdė berniuką ir tris mergaites, bet visi naujagimiai tuojau mirė.

Havana. — Atlante jau formuojasi uraganas.

Apie naujus įvykius pietryčių Azijoje

Vientiane. — Laoso reikalais čionai prasidėjo pasitarimai tarp abiejų frakcijų, kuriuose dalyvauja Tarybų Sąjunga, Anglija, Indija, Lenkija, JAV, Tailandas, Kanada ir Pietų Vietnamas.

Washingtonas. — Nors Jungtinės Valstijos pilniausiai remia Pietų Vietnamo militaristų valdžia priešakyje su generolu Khanhu, bet tuo pat kartu darė jam pastabų, kad jis nepatraukė į savo pusę Pietų Vietnamo politinius ir mokslinius veikėjus ir žemdirbius.

Jungtinės Tautos, N. Y.— Kambodžos ir Jungtinių Valstijų atstovai sutiko, kad Jungtinių Tautų militariniai sargai, po priežiūra Saugumo Tarybos, būtų pastatyti prie Pietų Vietnamo ir Kambodžos sienos.

Saigonas.— JAV militarinai vadai, kurie čionai yra, sako, kad Jungtinės Valstijos ruošia savo jėgas bile laiku permesti į pietryčių Aziją, kad "pastojus kelią komunistų veikimui".

Karačis. — Pakistano vyriausybė mano, kad Indijos nauja vyriausybė gali pagelbėti ne tik sureguliavimui sienų reikalų Kašmyre, bet ir bendrai sudarymui ramumo Azijoje, o ypatingai pietryčių dalyje.

Paryžius. — Prancūzijos spauda rašo, kad pietryčių Azijoje griežtos politikos prieš "komunistus" laikosi tik Jungtinės Valstijos. Ta politika net neturi pritarimo nei tarp SEATO militarinės sąjungos narių.

SEATO suorganizavo buvęs JAV Valstybės sekretorius John Dulles. Į ją įeina: Jungtinės Valstijos, Anglija, Naujoji Zelandija, Australija, Filipinai, Tailandas, Prancūzija ir Pakistanas, bet dvi pastarosios jau retai dalyvauja konferencijose.

Labai sumažėjo nariais UTWU—tekstilės unija

New Yorkas. — Birželio 1—2 d.d., Hiltono viešbutyje įvyko Textile Workers unijos konvencija. Dalyvavo apie 1,300 delegatų ir alternatų.

Jau konvenciją atidarant ir tikrinant delegatų mandatus kilo nepasitenkinimų dabartinio prezidento Potockio ir jo šalininkų unijos reikalų tvarkymu.

Prieš 12 metų unija turėjo apie 400,000 narių, o dabar jau neturi nei 200,000, ypatingai nupuolė vilnonių tekstiliečių narių skaičius nuo 182,000 iki 40,000.

Mažai unija pasiekus ir algų pakėlimo reikaluose, tik apie 9 centus per 12 metų, kuomet per tą laiką labai pabrango pragyvenimo reikmenys.

Yra žinomas faktas, kad pietinėse valstijose dabar yra apie milijonas tekstiliečių, bet unijos vadai nesiėmė priemonių jų organizavimui.

INDĖNAI PASISAKĖ UŽ CIVILINĮ BILIŲ

Washingtonas. — Čionai įvyko Jungtinių Valstijų Indėnų nacionalis suvažiavimas, kuriame buvo atstovauta 96 giminės. JAV dar yra 210 indėnų giminių, 450,000 žmonių. Indėnų suvažiavimas pasisakė už civilinių laisvių bilių.

KINIJA ĮSPĖJA JUNGT. VALSTIJAS

Pekinas. — Miesto majoras Pen Čengas kalbėjo bankete, kuris buvo surengtas pasitikimui Jemeno prezidento Abdullaho. Čengas sakė, kad geriau bus Jungtiniu Valstijų imperialistams, jeigu jie pirm išplėtimo karo pietryčių Azijoje du kartus pagalvos. Čengas sakė, kad Kinija buvo ir yra su pietryčių Azijos žmonėmis.

Makvava. — Tarybinė spauda rašo, kad kas neįvertina Goldwaterio pasisekimų, tai daro tokią pat klaidą, kaip pradžioje neįvertindami Vokietijoje nacių kėlimo galvos.

KUBOS NEUŽKARIAVO, PATEKO "NELAISVĖN"

Naddau. — Gegužės 20 d. Kubos pabėgėlių vadas Manuel Ray paskelbė Kubai "karą". Birželio 4 dieną jis ir jo šaika ruošėsi su laiveliu vykti apšaudymui Kubos pakraščių, bet anglų karo laivo buvo suimti. Bet anglų teismas juos tik lengvai nubaudė ir paleido.

LAOSAS BAISIAI NUTERIOTAS

Vientiane. — Beveik per 20 metų eina karas Laoso teritorijoje. Šalis taip baisiai nuteriota, kad 1963 metais metinės įmonių įplaukos sudarė tik po kelis desėtkus dolerių. Mokyklos mažai veikia. Iš vietų, kur eina mūšiai, yra apie 200,000 pabėgėlių, kurių padėtis baisi.

KASINĖJA MIESTO SENIENAS

Kairas. — Netoli nuo šio miesto buvo surasta vieta, kur prieš tryliką šimtmečių buvo Frustato miestas. Dabar archeologai kasinėja ir suranda daug svarbių senienų.

Reikia pažaboti atominius ginklus, sako Chruščiovas

Maskva. — Anglijos darbiečių vadas Harold Wilsonas per dvi valandas tarėsi su TSRS premjeru. Wilsonas sakė, kad Maskvos susitarimas nebandyti atominius ginklus dar neatvedė prie laukiamų rezultatų.

Chruščiovas aštriai kritikavo vakarų valstybes, ypatingai NATO narius, kurie vietoje eiti prie tolimesnių susitarimų, tai siekia suorganizuoti atominį karo laivyną.

Chruščiovas sakė, kad vykdant Maskvos sutartį, reikėtų eiti prie tolimesnių žingsnių pažabojimui atominių ginklų, kaip tai, priėmimui Lenkijos pasiūlymo — padaryti Centralinę Europą laisvą nuo atominių ginklų, ir prie susitarimo, kad atominiai ginklai nebūtų plačiau paskleisti pasaulyje.

T. SĄJUNGA KALTINA JUNGT. VALSTIJAS

Maskva. — Tarybų Sąjungos gynybos organas "Krasnaja Zvezda" kaltina Jungtines Valstijas, kad jos planuoja išplėsti karą pietryčių Azijoje ir vartoti atominius ginklus.

A. Mikojanas sako, kad Tarybų Sąjunga galbės pietryčių Azijos tautoms jų kovoje prieš imperialistinį kolonializmą.

Londonas. — Prieš penkias savaites Zanzibaro respublika susivienijo su Tanganikos respublika. Bet ateina iš ten žinių, jog tarp vadų pasireiškė nesusipratimų, kurie gali atvesti prie jų atsiskyrimo.

Vokiečių generolas—NATO strategas

šininkai paskyrė Vakarų Vokietijos generolą Ernestą Ferberį vadovauti strateginių planų štabui. Jie tą padarė pasiduodami Vakarų Vokietijos reikalavimams, kurios daugiausiai yra pėstininkų divizijų NATO jėgose.

Vakarų vokiečiai, ypatingai hitlerininkai generolai, jau nuo seniai reikalauja, kad NATO strateginė komanda būtų atiduota į jų rankas.

Paryžius. — Sulaukęs 72 metų amžiaus mirė generolas R. Monclair.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Lima. — Policija areštavo penkis komunistus, kurie įrašinėjo obalsius, smerkiančius valdžią už nelaimę futbolės varžybose, kur žuvo apie 300 žmonių.

Ženeva.— 119-kos valstybių konferencija prekybos reikalais eina prie pakrikimo, nes vakarų delegacijos nesusitaiko su industriniai atsilikusių šalių delegacijomis.

Roma.— Vatikants gavo peticijas su 50,000 parašų, kuriuose ragina paminėti metines nuo popiežiaus Jono 23-čio mirties.

Chicago. — Tymsterių unijos nariai, kurių yra beveik du milijonai, savo prezidento James Hoffos gynimui jau sukėlė aukomis virš $100,000.

Washingtonas. — Prezidentas Johnsaonas tarėsi su Valstybės sekretoriumi Rusku ir su Gynybos sekretoriumi McNamara pietryčių Azijos reikalais. Kaip žinia, sekretoriai tik grįžo iš Honolulu miesto, kur JAV militariniai ir politiniai vadai laikė konferenciją.

Helsinkis. — Sulaukęs 75 metų amžiaus mirė suomių rašytojas Frans Eemell Sillanpaa, kuris 1939 metais gavo Nobelio prizą.

Chicago. — Sekmadienį, birželio 28 dieną, Harleme, New Yorko dalyje, muslimo negrų organizacijos šaukia masinį susirinkimą, kuriame kalbės jų vadas Elijah (Poole). Jie sako, kad dalyvaus apie 500,000 negrų.

Tokio. — TSRS ambasadorius perdavė JAV ambasadoriui papildomų informacijų apie Lee Oswaldą, kada jis gyveno Tarybų Sąjungoje.

Bangkokas. — Tailando valdžia sako, kad dabartiniu metu nereikalinga ten Jungtiniv Valstijų militarinių jėgų prisiuntimo.

Londonas. — Vakarų Europoje seka Jungtinių Valstijų kandidatų varžymąsi į prezidentus. Anglijoje ir kitur supranta, kad Goldwaterio pasisekimai, tai yra smūgiai ir demokratų partijai.

Maskva. — Anglų darbiečių vadas H. Wilsonas pareiškė, kad reikėtų, idant kiekvieneriais metai valstybių vadai susirinktų į Jungtinių Tautų asamblėją aptarimui pasaulinių reikalų. Jis sakė, kad tas pakeltų Jungt. Tautų vardą, o vadų pasitarimai galėtų daug nesusipratimų pašalinti.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 —— ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year $9.00	Canada, Lat. Amer., per year, $10.00
United States, per 6 months $5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months, $5.50
Queens Co., per year $10.00	Foreign countries, per year, $12.00
Queens Co., per six months $5.50	Foreign countries, 6 months, $6.50

Chaosas pas respublikonus

PIRMINIAI BALSAVIMAI Kalifornijoje praėjo; respublikonų fronte juos laimėjo senatorius Goldwateris. Tiesa, nedidele balsų dauguma, bet laimėjo; gubernatorius Rockefelleris negarbingai prakišo.

Einant respublikonų partijos potvarkiu, visi 86 Kalifornijos respublikonų organizacijos delegatai, nuvykę į suvažiavimą, turėsią balsuoti už Goldwaterio kandidatūrą JAV prezidento vietai. Suvažiavimas įvyks š. m. liepos mėn. pradžioje San Franciske.

Respublikonų partijos suvažiavime, nominuojant kandidatą prezidento vietai, reikia 665 balsų. Dabar Goldwateris, su Kalifornijos delegatais, turės 666 balsus. Vadinasi, jei nieks didesnio neatsitiks, tai jis ten ir bus nominuotas kandidatu. Bet dar gali "atsitikti"—per mėnesį dar visko gali būti! Reikia suprasti, kad Rockefelleris taip pat nesėdės sudėjęs rankas. Pinigų jis turi, o tai buržuazinėje politikoje svarbu.

— 0 —

GOLDWATERIS SU ROCKEFELLERIU Kalifornijoje propagandą vedė per tris mėnesius, vienas į kitą svaidėsi tuščiais žodžiais, vienas ir kitas išleido didžiules krūvas dolerių reklamai. Tai ir viskas.

Net "New York Timeso" bendradarbis, James Reston, stebėjęs abiejų respublikoniškų kavalierių vestas kampanijas, primena: per tris mėnesius jiedu važinėjo, kalbėjo, debatavo, tačiau, tos kampanijos eigoje, **nebuvo pasakyta nei viena kalba, prisiminti verta, nebuvo pagrindiniai paliestas nei vienas svarbesnis klausimas, liečiąs mūsų šalies padėtį ir ateitį!**

Tikra tiesa! Gubernatorius ir senatorius—turėtų būti dideli vyrai, turėtų spręsti politinius klausimus esminiai, bet ne! Matyt, vienas ir kitas pagrindinių klausimų bijojo paliesti.

— 0 —

TAIGI, JEI NIEKS RADIKALESNIO neįvyks, Respublikonų partija savo kandidatu prezidento vietai šiemet turės Goldwaterį: rasistą, birčistą, atominės bombos siūlytoją Vietnamui "sudemokratinti", biaurų reakcionierių.

Kalifornijoje, pasirodo, už jį balsavo patys aršiausi liaudies priešai—patsai reakcionieriškiausias elementas.

Ar visa tai Respublikonų partijai eis sveikaton?

Jokiu būdu ne! Tai pripažįsta ir senatorius Javits, ir sen. Keating. Partija stovi chaose.

Mes nenorime būti pranašais, bet šiuo atveju drįstame tvirtinti, kad, jei respublikonai savo kandidatu prezidento vietai turės Goldwaterį, tai balsavimų dieną Amerikos liaudis jiems tėkš didelį smūgį.

Pietų Korėjoje

KAI ŠIE ŽODŽIAI rašomi, Pietų Korėjos sostinėje, Seoul mieste, vyksta didžiulės studentų demonstracijos prieš diktatorinę Parko valdžią.

Apie 10,000 studentų mušėsi su policija ir ją nugalėjo; studentams padėjo tūkstančiai "stebėtojų", darbo žmonių.

Studentai protestuoja prieš Parko bandymą susitarti su Japonija, kuri ilgai Korėją valdė ir jos žmones terorizavo; jie protestuoja prieš valdžios organų žiaurumą link liaudies; jie reikalauja demokratinių laisvių.

Valdžia paskelbė karo stovį; šaukia kariuomenę, kad ji "suvaldytų" studentus. Valdžia daro visa savo kailiui išgelbėti.

1950 metais, prezidentas Trumanas, pradėjęs "policinius veiksmus" Korėjoje, žadėjo išgelbėti ten demokratiją. Daug amerikiečių karių ten žuvo, daug buvo sužeista: amerikinės militarinės bazės ir šiuo metu Pietų Korėjoje veikia.

Na, o kur toji demokratija?!..

Šiandien Zarasuose.

Kas ką rašo ir sako

KOKS PASISEKIMAS! KOKIA ŠLOVĖ LIETUVOS MENININKAMS!..

Mes jau esame rašę, kad Rytų Vokietijoje gastroliuoja Tarybų Lietuvos Valstybinis dainų ir šokių ansamblis. Iš Vokietijos jis buvo užkviestas koncertuoti į Čekoslovakiją. Žiūrėkime, kaip Lietuvos menininkus pagarbiai priėmė ir įvertino Berlyne. Vilniaus "Tiesoje" skaitome:

Tūkstančiai žmonių Vokietijos Demokratinėje Respublikoje žavisi mūsų liaudies dainomis, šokiais, muzika... LTSR nusipelniusio valstybinio dainų ir šokių liaudies ansamblio pasirodymai Vokietijos miestuose ir miesteliuose virto puikia vokiečių ir tarybinės liaudies draugystės švente. Ką apie mūsų ansamblį galvoja VDR žiūrovai?..

Štai ansamblio pasirodymo Berlyne "Metropolio" teatro scenoje metu vyriausybinėje ložėje matėme ir VDR aukščiausiojo valdžios organo — Liaudies rūmų prezidentą profesorių daktarą J. Dikmaną. Plačiai žinoma, jog prof. dr. J. Dikmanas ne vien įžymus politinis veikėjas, bet taip pat ir gilus muzikos bei meno žinovas. Jo nuomonę siunčiu "Tiesos" skaitytojams.

L. Stepanauskas

Berlynas, 1964. V. 19

LTSR nusipelniusio dainų ir šokių ansamblio pasirodymas man lieka neužmirštamas. Per paskutiniuosius 15 metų teko matyti daug ansamblių iš Tarybų Sąjungos, o taip pat iš kitų socialistinių šalių. Be to, esu didelis meno, o ypač muzikos bičiulis. Drįstu manyti, kad tam tikru laipsniu sugebu spręsti apie meninius panašių ansamblių pasirodymus. Todėl dar kartą sakau: šis vakaras neišdils iš mano atminties. Kodėl? O būtent todėl, jog tatai, ką parodė ansamblis, tikras **liaudies menas** (noriu tatai pabrėžti!), tatai folkloras geriausia šio žodžio prasme. Muzikos ritmas, žingsniai ir judesiai žmonių, kurie dėvi puikiais liaudies rūbais, sudaro idealią vienybę. Lietuvių liaudies muzika (paslaptis glūdi ir jos savituose, daugiausia iš medžio pagamintuose instrumentuose) iš tiesų užburia... Ir dar todėl, kad ansamblio meniniai pasiekimai —kolektyviniai.

Nuostabus ansamblis! Tikras džiaugsmas ausiai ir akiai. Iš tiesių nepamirštamas pergyvenimas!

J. Dikmanas

IŠKILMĖS TARYBINIAME AZERBAIDŽANE

Š. m. gegužės mėn. gale Tarybinė Azerbaidžano respublika iškilmingai atšventė 150 metų sukaktį nuo to laiko, kai Azerbaidžanas įsijungė į Rusiją.

Šia proga TSRS vyriausybė apdovanojo respubliką Lenino ordinu ir pasiuntė Azerbaidžano Tarybų Socialistinei Respublikai sveikinimą, kuriame tarp kitko primenama:

Azerbaidžano darbo žmonės kartu su rusų, ukrainiečių, gruzinų, armėnų ir kitomis mūsų šalies tautomis nuėjo didelį ir sunkų revoliucinės kovos kelią prieš patvaldystę, dvarininkus ir kapitalistus. Šlovingą puslapį į Užkaukazės ir visos Rusijos revoliucinio judėjimo istoriją įrašė didvyriškasis daugianacionalinis Bakų proletariatas, kuris, vadovaujamas savo kovinės partinės organizacijos, žengė pirmosiose kovotojų už Tarybų valdžios pergalę gretose. Liaudies atmintyje niekada neišblės šviesus 26 Baku komisarų paveikslas. Jie parodė narsumo ir ištvermės pavyzdį kovoje už darbo žmonių laimę, nepalaužiamą ištikimybę lenininiams proletarinio internacionalizmo principams, didžiajam komunizmo reikalui.

Didžiojo Spalio socialistinė revoliucija visiems laikams išvadavo Azerbaidžano liaudį iš socialinės ir nacionalinės priespaudos, atnešė jai tikrą laisvę ir nepriklausomybę, išvedė į šviesų naujo gyvenimo kūrimo kelią. Musavatistų nacionalistinės kontrrevoliucijos metais, pilietinio ir ypač Didžiojo Tėvynės karo metais Azerbaidžano darbo žmonės pademonstravo savo begalinę ištikimybę socialistinei Tėvynei, broliškai TSRS tautų vienybei ir neišardomai jų draugystei.

Tarybų valdžios metais Azerbaidžanas, rusų ir kitų mūsų šalies tautų broliškai padedamas, virto viena iš klestinčių socialistinių respublikų su labai išvystyta ekonomika, šiuolaikiniu mokslu ir pažangia socialistine kuoltūra. Iš pagrindų pasikeitė azerbaidžanietės moters padėtis. Praeityje užguita ir paženinta, ji tapo lygiateisiu tarybinės visuomenės nariu, aktyvia komunizmo statytoja.

MITINGAS NEHRU PAGARBAI

TASS žinių agentūra Indijoje praneša, kaip buvo pagerbtas mirusis J. Nehru, Indijos ministrų pirmininkas. Mitingas įvyko gegužės 29 d. Delhi mieste, Indijos sostinėje.

Didžiulė aikštė pilnutėlė, tribunoje — Indijos prezidentas Sarvapalis Radhakrišnanas, einąs ministro pirmininko pareigas G. Nanda, vicepreziden-tas Zakiras Huseinas, Indijos vyriausybės ministrai, užsienio delegatai, atvykę čia dalyvauti ministro pirmininko Nehru laidotuvėse. Tarp užsienio delegatų — TSRS Ministrų Tarybos Pirmininko pirmasis pavaduotojas A. Kosyginas, JAV valstybės sekretorius Dinas Ruskas, Ceilono ministrė pirmininkė S. Bandanaraikė ir kiti.

Inddų širdis slegia skausmas, pasakė, kalbėdamas mitinge, einąs ministro pirmininko pareigas Nanda. Mirė žmogus, įnešęs didžiulį indėlį į nacionalinę Indijos pažangą. Visą gyvenimą Džavaharlalas Nehru skyrė šalies nepriklausomybei ir vienybei stiprinti. iJs daug nuveikė, kad stiprėtų taika visame pasaulyje, taip pat, kad nugalėtų socializmas Indijoje. Nehru, pabrėžė ministras pirmininkas, sėmėsi jėgų iš liaudies, ir liaudis įvykdys jo priesakkus.

Ministras be portfelio L. B. Šastris savo kalboje pavadino Uehru revoliucionierium ir kūrėju. Jeigu apžvelgsime pastaruųjų 15 metų Indijos istoriją, pamatysime, kad tokius laimėjimus šalis galėjo pasiekti Nehru vadovavimo dėka. Indų tauta, pasakė ministras, neišleis ii šrankų degio, kurį uždegė Džahavarlalas Nehru.

Dabartinė Indija, nurodė savo kalboje Indijos prezidentas S. Radhakrišnanas, — didžiausias paminklas, kurį pasistatė Nehru. Kalbėdamas apie velionio ministro pirmininko nuopelnus Indijai ir visam pasauliui, prezidentas padėkojo užsienio delegatams už dalyvavimą Nehru laidotuvėse.

Didelę kalbą mitinge pasakė TSRS Ministrų Tarybos Pirmininko pirmasis pavaduotojas A. Kosyginas. Indų tautos vado, kovotojo už savo tėvynės nepriklausomybę ir pažangą, tikro jos patrioto ir piliečio mirtis giliai sukrėtė ir nuliūdino visus tarybinius žmones, visus tuos pasaulio žmones, kuriems brangi visuotinė taika, demokratija ir tautų draugystė, pabrėžė A. Kosyginas. Nehru karštai kovojo už taiką visame pasaulyje ir karštai pritarė taikaus sambūvio principų įgyvendinimui. Indijos vyriausybės politika, pasakė A. Kosyginas, nusipelnė pagarbą ir padarė Indiją tokia valstybe, kuri dabar užima prideramą vietą tarptautinėje arenoje.

Washingtonas. — Vis daugiau senatorių pasisako už tai, kad laikas baigti "filibusterių" debatus civilinių laisvių biliaus reikalais.

J. GRIGIŠKIS

ĮVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Dr. Leo Szilad, atominis mokslininkas

Gegužės 30 d. Kalifornijoje mirė dr. Leo Szilard, išgyvenęs tik 66 metus amžiaus.

Dr. Szilard gimė Vengrijos sostinėje Budapešte 1898 m. vasario 11 d. Jis Amerikon atvyko besislapstydamas nuo hitlerininkų persekiojimo.

Jungtinėse Valstijose jo vardas greit smarkiai pakilo, kaip nepaprastai gabaus mokslininko. Jo nepaprastai svarbūs suradimai įnešė daug naujo į metalurgiją. Jo suradimais pasiremiant 1942 m. gruodžio 2 d. Chicagos universiteto atletų lauke buvo pirmas branduolinės reakcijos išbandymas sekmingai pravestas. Tai buvo įvadas į atominę gadynę, kurioje mes dabar gyvename.

Šis mokslininkas drauge veikė su kitu vengrų atominiu mokslininku, dr. Edward Teller. Dr. Szilard nenuolaidžiai kovojo, kad neleidus militaristams kontroliuoti atominius bandymus. Jis kovojo, kad atominis mokslas būtų naudojamas ne naujiems karams, bet visos žmonijos gerovei.

Kai buvo pasimota atominės bombas panaudoti prieš Japoniją, dr. Szilard visais galimais būdais bandė įtikinti prez. Trumaną tąjį baisųjį žygį sulaikyti. Jis pateikė Trumanui 156 branduolinių mokslininkų pasirašytą peticiją. Tačiau Trumanas su mokslininkų prašymu nesiskaitė. Kuomet atominės bombos sudegino Nagasakio ir Hirošimos miestus, Szilard tuo pasipiktino ir pašventė visą savą energiją panaudoti kovai už taikos išlaikymą.

Ankstyva mirtis pakirto šviesią gyvybę, bet šio didžiojo mokėslininko pasiryžimą termo-branduolinį mokslą panaudoti žmonijos gerovei ir taiką pasaulyje išlaikyti suteikia taikos šalininkams naujų jėgų ir vilčių nugalėti atominio karo kurstytojus.

—:—

Kaip korporacijos paneigia demokratiją

Andrew Hacker paruošė svarbią knygą "The Corporation Takeover," kurioje parodoma, kaip korporacijos paneigia demokratiją.

Knygoje aiškinama, kad korporacijos, nors ir bando dangstytis demokratinėmis plunksnomis, savo veikloje visai demokratijos nepraktikuoja. Knyga yra pagrįsta daugelio rašytojų duomenimis apie ekonominę, politinę ir socialinę korporacijos jėgą.

Tikrai įrodoma, kad korporacijos smaugia demokratiją, naudodamos priespaudą, papirkinėjimus ir kitokias priemones, kurios tik esti jų siekiams naudingos. Tam tikslui jos turi didžiulius fondus, iš kurių neleidžia nei dalelytės naudoti svarbiesiems visuomeniniams poreikiams.

Korporacijos nesiskaito su centraliniu planavimu, kuris galėtų suteikti visuomenei daugiau naudos. Jeigu korporacijos mato, kad tie ir tie miestai joms didžiulių pelnų nebeneša, iš tų miestų savo investmentus ir nuosavybes ištraukia ir tuos miestus visiškai nuskurdina, jų gyventojams atima galimybes pasidaryti pragyvenimą. Geriausi tam pavyzdžiai gali būti anglies pramonėje, kur daugelis miestų ir miestelių pavirto mirusiais miestais (ghost towns). Jų gyventojai nuvaryti į skurdo bedugnę.

Korporacijos, skubinda-mos automatiją, visai neatsižvelgia, kas atsitinka su darbo netekusiais žmonėmis. Tai esąs ne jų reikalas. Lai valdžia ir visuomenė jais rūpinasi. Korporacijos kovoja prieš kiekvieną visuomenei naudingą reformą.

Gaila, kad tos informacinės knygos autoriai nesuranda iš tos dilemos tinkamos išeities. Jie kapitalizmą nenori pažeisti, tai jie maloniai prašo korporacijas persiorientuoti į gerąją pusę. Tai prašymas vilkui, kad nesumaumotų avinėlio!

—:—

Hitlerininkai mano laimėti sekamą pasaulinį karą

Vakarų Vokietijoje andai buvo susirinkę vokiečiai pramonininkai savais reikalais pasitarti ir pasivaišinti.

Vienas stambus pramoninkas, persigėręs hitlerizmo dvasia, drąsino kitus industrialistus. Tarp kitko jis pasakė:

"Mes prakišome pirmąjį pasaulinį karą todėl, kad Jungtinės Valstijos kariavo prieš mus; pralaimėjome antrąjį karą dėl tos pačios priežasties. Bet mes laimėsime tretįjį karą todėl, kad dabar Jungtinės Valstijos yra mūsų pusėje."

Tai buvo pareiškimas Ruhro pramoninės bazės magnato, — tos bazės, kuri daugiausia suteikia paramos Vokietijos armijoms.

Pramonininkai pasitenkinusiai užgyrė šio magnato pareiškimą. Jie ir vėl sutinka kooperuoti su Vokietijos kariniu štabu, naujiems kariniams žygiams besiruošiančiu. Jie nepaiso nei to, kad ir Vakarų Vokietijos dauguma gyventojų yra naujam karui priešinga.

—:—

Kokie kandidatai būtų naudingiausi

Šiemet plačiai kalbama apie ateinančius rinkimus ir įvairius kandidatus, kurie net neriasi iš kailo, kad kaip nors piliečiams galėtų daugiau įtikti.

Tuo klausimu pasisakė ir Kanados sostinės Ottawa laikraštis "Journal," kuriame tilpo tam tikrų kandidatų paieškojimas.

Ateinantiems federaliniams rinkimams reikalingi tokie kandidatai, skelbia minimas laikraštis, kurie "tiki dievu ir supranta finansinį ir bankinį biznį."

Monopolistiniam kapitalui kaip tik tokie kandidatai gali būti naudingiausi. Jie išrinkti garbins dievulį ir savo finansiniu patyrimu padės kapitalistams daugiau pelnų pasidaryti, gudriau darbo žmones išnaudoti. Būdami valdžios pareigūnais, tokie žmonės suras būdus, kaip valdžiai glaudžiau bendrauti su korporacijomis.

Didysis švyturys

(Specialiai "Laisvei")

Gegužės 15 d. tapo pertvarkytas Nilas ir pasibaigė pirmoji aukštybinės Asuano užtankos statybos stadija. Istoriniai darbai vyko Nilo slėnyje — viename senosios civilizacijos lopšyje. Jauniausia pasaulio civilizacija atėjo čia su nauja technika ir inžinieriais, įgudusiais, su negestančiu tarybiniu įkarščiu, atėjo padėti broliams egiptiečiams padaryti tai, kas liko neįgyvendinta svajone šimtais kartų — priversti Nilą ištisus metus tarnauti laukų derlingumui ir energetikai.

Iškilmėse dalyvavo Nikita Chruščiovas, Alžyro respublikos prezidentas Ahmed Ben Bella, Irako prezidentas Abdel Sallam Aref ir daug kitų svečių.

JAR prezidentas Gamelis Abdelis Naseras savo atidarymo kalboje pabrėžė: kad Tarybų Sąjungos ryžtingų veiksmų dėka žlugo imperialistų avantiūra prie Suezo kanalo, siekiant paklupdyti Egiptą; kad 1958 metais imperialistų intervencijos Libane bankrutavo dėl Tarybų Sąjungos tvirtos pozicijos; kad 1959-1960 m. nepavyko kruvina prancūzų kolonizatorių operacija, siekiant pasmaugti Alžyre nacionalinį išsivaduojamąjį judėjimą. Alžyro liaudžiai iškovojant laisvę ir nepriklausomybę, indėlį įnešė Tarybų Sąjunga; kad 1962 m. Jemeno revoliucinei liaudžiai TSRS iš karto suteikė paramą.

Toliau savo kalboje Gamelis Abdelis Naseras pasakė: Arabų tautoms, žengiant nauju vystymosi keliu, tenka spręsti nemaža uždavinių, susijusių su savo ekonomikos kūrimu, kultūros vystymu. Daugeliui šalių, kuriose įvyko liaudies išsivaduojamoji revoliucija, prisieina iš naujo kurti valstybės aparatą, statyti ligonines, mokyklas, tiesti kelius, dėti pramonės pagrindus, nauju keliu pasukti žemės ūkį. Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinių šalių patirtis ryškiai nušviečia kelią arabų tautoms, siekiančioms nacionalinio atgimimo.

Baigdamas, Naseras pareiškė šiais žodžiais: Arabų ir Afrikos tautos niekada nepamirš Tarybų Sąjungos paramos egiptiečių liaudies kovai, taip pat kitoms tautoms, kovojančioms už nacionalinį išsivadavimą prieš imperialistus ir kolonizatorius. Asuano aukštybinė užtvanka tapo tautų santykių epochos simbolis, epochos, kurią pradėjo ir padėjo Tarybų Sąjunga ir **Didysis Spalis!**

Chruščiovas savo atsakingoje kalboje padėkojo už svetingumą ir nuoširdų, draugišką sutikimą, surengtą svečiams iš Tarybų Sąjungos Egipte.

—Esu įsitikinęs, — pasakė Chruščiovas, — kad Tarybų Sąjungos ir Egipto, o taip pat ir kitų arabų tautų, draugystė ir toliau nuolat vystysis ir stiprės!

Šie Chruščiovo žodžiai buvo sutikti audringais plojimais.

Pr. Kūraitis-Šačikauskas
Montevideo

DAUGIAU VEDYBŲ, O MAŽIAU VAIKŲ

Washingtonas. — JAV Sveikatos departamentas sako, kad kovo mėnesį įvyko 109,000 vedybų, tai 8,000 daugiau, negu tą mėnesį 1963 metais. Bet šiemet gimė tik 337,000 vaikų, tai 6,000 mažiau, negu 1963 metais tą patį mėnesį.

Laiškas iš Vilniaus

Dr. A. Petrika gavo įdomų d-ro J. Jurginio laišką, kuris seka:

Mielas drauge,

Prieš keletą dienų aš pasiunčiau Tamstos vardu tris egzempliorius knygos "Apie šventraštį, erezijas ir inkviziciją" ir įdėjau jos apžvalgą, atspausdintą Vilniuje išeinančioje "Komjaunimo Tiesoje". Noriu pasiaiškinti, kodėl tik dabar tai galėjau padaryti. Knygas pirkti teko Kaune, nes Vilniaus knygynuose jų negavau. Nemanau, kad visos tokio didelio, net 7000 tiražo, knygos būtų išpirktos. Čia gali būti dvi priežastys: sutrikimas pristatant knygas į knygynus ir knygos pasisekimas tarp skaitytojų. Man atrodo, kad knygos pasisekimą nulėmė ne tema ir turinys, o dėstymo būdas, autoriaus sugebėjimas patraukliai parašyti. Knygų, brošiūrų ir straipsnių religijos ir bedievybės klausimais pas mus nestinga, gal net per daug, ypač šabloniškai ir primityviai parašytų. Gerų, įdomių, skaitytojui graibstomų knygų niekad nebus perdaug.

Iš jūsų spaudos sužinojau apie paskutiniojo, Viktoro, Biržiškos mirties aplinkybes ir apie mirtį prof. S. Kolupailos. Iš trijų profesorių Biržiškų, Viktorą mažiausiai pažinau, su Vaclovu ir Mykolu buvau gana artimai pažįstamas. Hitlerinės okupacijos metais Vilniuije tekdavo gana dažnai susitikti. Paskutinį kartą su jais mačiausi, sėdėdamas už vieno stalo 19-44 m. pavasarį vaišėse, kada Mykolo duktė Ona tekėjo už Barausko, o man tose vestuvėse teko būti pajauniu. Nežinau, kaip tie buvę jaunavedžiai dabar gyvena, bet Biržiškų šeimos prisiminimas manyje tebėra gyvas ir gana liūdnas. Aš neklausiu, ko jie bėgo. Gal būt, jiems, ypač Mykolui, reikėjo bėgti. Daug kas tada bėgo, išbėgo mano pažįstami mokslininkai J. Skardžius, A. Salys, J. Puzinas, K. Avižonis, V. Maciūnas, kuriems nebuvo reikalo bėgti. Jie sako nenorėję gyventi bolševikų okukuoti, jie pasirinkę "laisvąjį pasaulį". Man būtų labai skaudu, jeigu ir juos ištiktų toks likimas, koks ištiko matematikos profesorių Viktorą Biržišką. Jie gali gyventi ir mirti prabangoje, bet pasišalindami iš tėvynės jie prarado brangiausią mokslininko dalyką — galimybę turėti savo mokinių, perduoti savo žinias kitiems. Jie prarado dėkingumą naujai išaugusios kartos. Jaunoji Tarybų Lietuvos inteligentija net jų pavardžių nebežino. Mūsų nedidelės tautos gyvenimas praėjo pro juos, net jų nepastebėjęs. Tas manęs nė kiek nedžiugina. Jie galėjo daug duoti.

Iš pradžių pabėgėliai apgaudinėjo save viltim, kad jie tai tauta. Dabar tos viltys guodžia tiktai "veiksnius," gyvenančius iš išmaldos. Yra senas ir teisingas posakis: elgetos mėgsta, kad jų gailėtųsi. Pabėgėliai aktyvistai, į kurių eiles šiuo metu veržte veržiasi mano pažįstama istorikė V. Smogienė, pravardžiuoja mus nemokšomis, parsidavėliais ir dar kitais rūsčiais žodžiais. Šitoks aktyvumas sukelia jau ne liūdną, o karčią šypseną. Leistina paklausti, kas kam parsidavė ir kas keno samdinys? Jeigu aš nejausčiau pagarbos žmonėms, su kuriais drauge teko vilkti hitlerinės okupacijos jungą, surinkčiau tokio svaičiojimosi "perlus" ir juos paskelbčiau spaudoje. Pasak juos, gyventi savo tėvynėje, esančioje TSRS valstybėje, ir dirbti inteligentinį darbą yra parsidavimas, o gyventi JAV be savo tėvynės ir plūsti tėvynėje gyvenančius, žinant, jog to nori JAV politinės viršūnės, yra ne parsidavimas, o įdealių jausmų arba maldos į dangų prasiveržimas. Gal būt, mes nemokšos ir neišmanėliai, bet kas yra žmogiškasis orumas dar neužmiršom. Tie, kurie atsižada tėvynės, atsižada ir šito orumo. Užuot davę savo tautai kokią nors mokslinę ar kultūrinę vertybę, jie jau dvidešimtį metų vaduoja mus, mūsų visai neprašomi.

Aš nenoriu priekaištaut aukščiau paminėtiems profesoriams lituanistams, kad jų mokslinė kūryba ir savo kiekiu ir verte labai liesutė; visa, ką jie mums paliko vertinga, yra sukurta ne "laisvam pasauly" emigracijoj, o lietuviškoj tėvynėj. Ką gi gali nuveikti Amerikoj gyvendamas Lietuvos archiologas, etnografas, folkloristas, kalbininkas arba istorikas? Humanistiniai mokslai gali tarpti tik tautinėj dirvoj. Atsitraukus nuo jos galima verstis tik kompiliacijomis arba plūdimu tų, kurie dirba, kitą kartą gal ir nemokėdami arba neturėdami reikiamo patyrimo. Bet tai juk ne mirtina dirbančių nuodėmė.

Labai gaila S. Kolupailos. Tai buvo žvalus, visada sumanymų pilnas žmogus ir, matyt, aukštų kvalifikacijų specialistas. Girdėjau kalbant, kad ruošiamasi kažkurį jo veikalą pas mus perspausdinti. Kas turi nors kiek mokslinės vertės, mes anksčiau ar vėliau perimsime. Politinės nuosėdos nuo tokių darbų nusivalys. Į lietuvių literatūros istoriją grįžta tie vardai, kurie daugiau kaip 10 metų buvo neminimi. Ir grįžta ne su emigracijos kraičiu, o su tuo, ką jie savo tėvynėje buvo sukūrę.

Užteks apie pabėgėlius, jeigu ne V. K. Biržiškos ir S. Kolupailos mirtis aš apie juos ir nebūčiau užsiminęs. Mes turime pakankamai savų džiaugsmų ir rūpesčių. Šiandien vakare išskrisiu į Rygą, aš ten būsiu oficialiu oponentu vienos daktaro disertacijos gynime. Prieš porą savaičių panašiais reikalais buvau Tartu, Estijoj. 28 birželio važiuosiu į Ažytėnų kaimą prie Krakių. Mikalojaus Katkaus vaikai ir anūkai kelia 20 metų nuo jo mirties minėjimą, kviečia ir mane kaip knygos autorių apie jų tėvą ir senelį. Gaila, kad studentai jau bus išvažinėję atostogų, galėtų vietinėje mokykloje parodyti savo deklamavimo, dainavimo ir muzikos meną.

Baigiama spausdinti ir netrukus pasirodys knyga "Lietuvių karas su kryžiuočiais", parašyta daugelio mano suburtų autorių. Ji gana stambi ir iliustruota. Tai bus lyg atsakymas į lenkų filme "Kryžiuočiai" ir kitomis progomis skelbtas ne visai istorinę tiesą ir lietuvius žeminančias mintis. Kai tik pasirodys knygynuose, nusiųsiu. Joje rasite įdomių ir nuobodokų vietų. Nevienodas autorių stilius ir įgudimas dėstyti mintis.

Aš pats šiuo metu sukaliojuos apie tris nebaigtus darbus: Vilniaus miesto istorijos I tomo, Vilniaus universiteto istorijos ir studijos "Renesansas ir reformacija Lietuvoje". Pirmieji du darbai — kolektyviniai juose aš tik dalies autorius, o trečias, apimtimi nedidelis mano vieno. Sakau "sukaliojuos", nes vis nerandu laiko kaip reikiant prie kurio nors darbo prisėsti, visokių nenumatytų smulkių darbelių atsiranda, o jie ne kiek laiko atima, o kiek išmuša iš vagos, į kurią ne visada pasiseka lengvai grįžti. Kitą kartą pagalvoju, kad gal taip ir gerai, jeigu neišblaškytų, tai pavargtum. Aš vis save laikiau jaunu žmogum, o dabar žiūriu, kad jau artėju prie sukaktuvinio amžiaus — 60 metų. Jeigu aš tiek pragyvensiu, kiek mano motina, pagimdžiusi 10 vaikų, pragyvena, tai bus labai gerai. Jai dabar 78 metai, gyvena kolūkyje ir dar neblogai kruta. Per sekmines buvom suvažiavę vaikai jos aplankyti. Gyvi esam 8, tad susirenkam į tėviškę metuose nuskirtą vieną dieną—sekminėse. Ši tradicija sena, pradėta dar prieš karą.

Geriausi linkėjimai mano draugams laisviečiams. Jus prašė pasveikinti Albertas ir Izolda.

Iki pasimatymo,

J. Jurginis

22-V-1964.

Šios nuostabios fleitos trelės pakerėjo ne vieną klausytoją. Jos vingria melodija žavėjosi Vokietijos Demokratinės Respublikos televizijos žiūrovai, jai plojo tūkstančiai Tarybų Lietuvos meno mylėtojų.

Šios fleitos savininkas—Vilkaviškio darbininko sūnus V. Višinskas. Violetas Višinskas—vienintelės Tarybų Sąjungoje Vilniaus meno mokyklos mokinys. Kartu su kitais 520 šios mokyklos auklėtinių—mažųjų muzikantų, dainininkų, dailininkų, aktorių—jis aktyviai dalyvauja Lietuvos kultūriniame gyvenime. Vien įvairių Tarybų Lietuvos mokyklų jėgomis kasdien surengiama vidutiniškai apie 100 koncertų ir spektaklių.

Nuotraukoje: Vilniaus vidurinės meno mokyklos moksleivis V. Višinskas koncerto metu.

"ŠEIMYNINIS ANSAMBLIS"

Taip kartais vadina žiūrovai Mažeikių rajono Laižuvos apylinkės kultūros namų senųjų šokėjų kolektyvą.

Ir, reikia pasakyti, vadina visai pagrįstai. Šiame ratelyje šoka keturios poros ir keturios... šeimos. Tai — jau pagyvenę "Pergalės" kolūkio žemdirbiai Bronė ir Albinas Lygiaikiai, Teofilė ir Albinas Vilkai, Teofilė ir Ignas Kazlauskai, Cecilija ir Albinas **Mileškai.**

Vadovaujami visuomet jaunos ir energingos kultūros namų direktorės Arkadijos Petkienės, jie ruošia senoviškus lietuvių ir rusų liaudies šokius, koncertuoja savo kolūkyje, kaimyniniuose rajonuose.

Su "Šeimyninio ansamblio" jaunatvišku šokiu pažįstami taip pat Latvijos ir Estijos kolūkių žemdirbiai.

Dabar Laižuvos apylinkės senųjų šokėjų kolektyvas ruošiasi dalyvauti ir respublikinėje 1965 metų dainų šventėje.

Nuotraukoje:—Šokėjas visada turi būti pasitempęs, žvalus, — prieš išleisdama į sceną visuomet kartoja savo "auklėtiniams" kolektyvo vadovė Arkadija Petkienė.

Šen ir ten pasidairius

Šiuo metu Romos katalikų kunigai ryžtasi išprievartauti pirmąjį JAV konstitucijos pridėčką, garantuojantį piliečiams religinę laisvę. Dabar tie inkvizitoriai panoro sugrąžinti viduramžius. Su pagalba jiems pritariančių reakcinių kongresmanų, jie kėsinasi išbraukti iš konstitucijos pirmąjį amendmentą, kuris galiojo per 172 metus, o į jo vietą įterpti naują pridėčką, suteikiantį galią viešose mokyklose skaityti bibliją.

Tam tikslui Romos katalikų hierarchija Filadelfijoje jau turi pasisamdžiusi sunkvežimį, ant kurio viršaus prisegta didelė iškaba su atsišaukimu: "Pagelbėkit mums kovoti prieš bedievišką komunizmą, kuris uždraudė mums skelbti dievo žodį viešosiose mokyklose."

Čia gana aišku: religingi šovinistai vadina komunistiniu pavojumi Aukščiausiojo šios šalies teismo nuosprendį, kuris prieš porą metų patvarkė, kad bile kokios maldos viešosiose šalies įstaigose prasižengia prieš konstituciją.

—:—

Užėjus šiltesniam orui, nuvypkau ir aš į parką pasėdėti vešlių medžių paunksnėje. Šalia manęs žvalus jaunuolis skaitė storoką knygą. Aš jį užkalbinau: ar jis eina aukštesnįjį mokslą? Ne, atsakė, jaunuolis. Jis dar tik baigsiąs vidurinį mokslą birželio mėnesį, o sekamą rudenį vyksiąs į kolegiją.

—Kokią šaką mokslo pasirinkote studijuoti?

—Žurnalizmą, — šyptelėjęs atsakė jis. Nenoriu būti gydytoju ir misti iš žmonių ligų, nenoriu būti kunigu ir misti iš žmonių nuodėmių, nei advokatu, nes reikėtų gyventi iš žmonių barnių ir kivirčų. Žurnalizmas esąs svarbiausias jo gyvenimo tikslas ir idealas; jo manymu, plunksna uždirbta duona bus skaniausia.

—:—

Staigi mirtis dviejų įžymių Tarybų Lietuvos mokslininkų — Broniaus Pranskaus-Žalionio ir Kazimiero Baršausko — skaudžiai supurtė širdis ne vien tik Lietuvos liaudies, bet ir pažangių amerikiečių lietuvių. Piktoji mirtis smogė skaudų smūgį lietuvių tautai, išplėšdama profesorių Br. Pranskų-Žalionį ir profesorių K. Baršauską, kurie taip reikalingi kūrybiniu darbu savo tėvynei. Mes žemai lenkiame savo galvas ir liūdime bendrai su Tarybų Lietuvos liaudimi.

—:—

Romos katalikų vyskupas J. Krol, kalbėdamas žydų veikėjų susirinkime Filadelfijoje, kvietė žydus į talką bendrai su katalikais kovoti prieš antisemitizmą ir segregaciją. Vyskupas Krol pareiškė, kad Romos katalikai nepyksta ant žydų už nužudymą Kristaus.

—:—

"Laisvės" Nr. 42 R. Mizara savo Krisluose pakėlė įdomų klausimą: kiek mūsų žmonės (ypatingai prasilavinę pensininkai) perskaito knygų per metus? Draugo Mizaros manymu, kiekvienas sugebąs ir turįs noro galėtų lengvai perskaityti vieną arba dvi knygas per savaitę. Ir skaitymo būtų ne per daug... O jeigu laikraščių skaitytojas per vienerius metus perskaitytų 25 vidutines knygas, — kiek daug jis praplėstų savo žinojimą!

Šis draugo Mizaros klausimas teorijoje girtinas, tačiau gyvenimo praktikoj neįvykdomas.

Aš esu pensininkas ir pažįstu gana daug kitų pensininkų, kurie dažnai nusiskundžia savo akių silpnumu. Daugelis džiaugiasi, kad dar gali perskaityti laikraščius "Laisvę," "Vilnį" ir dar gauna iš Tarybų Lietuvos laikraščių ir žurnalų, kuriuos skaitydami smulkiomis raidėmis dar labiau nuvargina savo akis. Todėl daugelis pensininkų nė nesvajoja apie knygų skaitymą.

Vienas mano bičiulis išsireiškė: "Kada turėjome geras akis, neturėjome daug knygų; o dabar knygų atplaukia iš T. Lietuvos gana daug ir norisi jas visas perskaityti, bet regėjimas ribotas, — kiek ilgiau paskaičius, akis nieži, peršti, ašaroja."

Mano manymu, mes turime tik labai mažą nuošimtį pensininkų, kurie perskaito po 10-15 knygų per metus.

Pregresas

Laisvės reikalai

Mūsų gerieji skaitytojai, atsinaujindami prenumeratą, prideda ir dovanų laikraščiui. Žinoma, yra ir tokių, kurie vientik dovaną prisiunčia, žinodami, jog laikraščiui finansinė parama yra reikalinga.

Lithuanian Bldg. Corp., Ozone Park, N. Y. .	$100.00
P. J. Martinkus, Wexford, Pa.	75.00
Mr. & Mrs. W. Juškevičiai Stamford, Conn., ir Mr. & Mrs. M. Zoubrai, Phila, Pa., atminčiai mirusios mylimos motinos, Jozapinos Burbienės,	25.00
K. Zambusevičius, Reading, Pa.	21.00
Adelė Rainienė (atminčiai mirusio vyro Povilo), Brooklyn, N. Y.	20.00
Iš Binghamton, N. Y. (koresp. tilpo)	17.00
Marie Zaukus, Uniondale, L. I., N. Y.	15.00
M. Giriūnas, Reading, Mass.	12.00
Joseph Wanagas, Catskill, N. Y.	11.00
A. Jakštys, Detroit, Mich.	11.00
A. Matulis, Levittown, Pa.	10.00
Eva Rudmanienė, New Haven, Conn.	10.00
Mary ir Frank Kvetkai, So. Boston, Mass.	10.00
S. Višniauskas, Valley Stream, N. Y.	6.00
Kazys Senkus, Minersville, Pa.	6.00
J. Pavilonis, Chicago, Ill.	6.00
Helen Žilinskienė, Worcester, Mass.	6.00
J. ir M. Mozuraičiai, San Leandro, Calif.	6.00
Uršulė Gužonienė, Gloucester, N. J.	5.00
J. Stanis, Baltimore, Md.	5.00
Anna Philipse, Stamford, Conn.	5.00
P. Žukauskienė, Westwood, Mass.	5.00
Ona Vilimaitis, Rochester, N. Y.	5.00
Anna Strolis, Philadelphia, Pa.	5.00
M. Kraujalis, Paterson, N. Y.	5.00
Anna Uhilipse, Stamford, Conn.	5.00
Caroline Remeitis (atminčiai mirusio vyro Antano), Berlin, Conn.	5.00
William Degutis, Albany, N. Y.	4.80
St. Kuržinskas, Mahanoy City, Pa.	3.00
K. Boinauskas, Philadelphia, Pa.	3.00
V. Macy, Voluntown, Conn.	3.00
Anna Krajewski, Worcester, Mass.	3.00
Paulina Mataitis, Hellertown, Pa.	3.00
S. Družas, Norwood, Mass.	3.00
K. Auches, Fairlawn, N. J.	3.00
M. Romikaitienė, Reading, Pa.	2.00
W. Zavis, Easthampton, Mass.	2.00
Joseph Makul, New Haven, Conn.	2.00
P. Demeikis, Ansonia, Conn.	2.00
Albert Gross, Lawrence, Mass.	2.00
E. Pacenka, Fairmount, W. Va.	2.00

Po $1: A. Ramanauskienė, Kingston, Pa.; Frank Petkunas, Worcester, Mass.; J. Valiukas, Detroit, Mich.; K. Strauss, J. Katinas, Easton, Pa.; Frances Norbut, Chicago, Ill.; A. Vertelis, Brick Town, N. J.; J. Jokubonis, Lavallette, N. J.; Ignas Urbonas, Miami, Fla.; Isabella Macewicz, E. Billerica, Mass.; John Gerdis, Berlin, Conn.; A. Verbilis, Scotia, N. Y.; Geo Račkauskas, Stoughton, Mass.; K. Markunas, Lawrence, Mass.; V. Milišauskas, Bloomfield, N. J.; J. P. Miller, Leonidas, Mich.; B. Gumauskas, Haverhill, Mass.; J. G. Žemaitis, Rochester, N. Y.; G. Mockevičius, Rochester, N. Y.; A. Lideikienė, Great Neck, N. Y.; Geo. Stasiukaitis, Cliffside, N. J.; A. Mitchell, Brooklyn, N. Y.; J. Kireilis, Johnson City, N. Y.; P. Mickevičienė, Edgewood, R. I.; J.Sireikienė, Eva Kavolienė, M. Gutauskienė, Sophie Layman, Brockton, Mass.; A. Neverauskas, Miami, Fla.; K. Grigalonis, N. Attleboro, Mass.; F. Mankauskas, Tunkhannock Pa.

— 0 —

Ačiuojame visiems viršminėtiems rėmėjams.

"Laisvės" Administracija

Prie saulės ir mėnulio piramidžių

Meksikos archeologai metrą po metro atkasa senąjį Teotiuakano miestą, kurio griuvėsiai užima keletą kvadratinių kilometrų.

Tarp dviejų — Saulės ir Mėnulio — piramidžių palaipsniui ryškėja nedidelė, bet pati gražiausia VI-IX mūsų eros amžiais klestėjusio miesto dalis.

Kas buvo Teotiuakano įkūrėjai ir gyventojai? Tai viena iš paslaptingiausių Meksikos istorijos mįslių. Kol kas žinoma tai, jog žmonės, pastatę piramides ir įstabias šventyklas, puikiai nusimanė apie architektūrą ir miestų statybą.

Kaip matyti iš atrastų kaukolių ir piešinių, teotiuakaniečiai (kaip jie save vadino savo kalba, dabar neaišku) turėjo mongoliško tipo veidą. Jie mokėjo austi gražius ir tvirtus audinius, piešti menines ir dekoratyvines freskas, statyti griežtų linijų pastatus, kurių lubas ir sienas puošdavo ryškiaspalviai piešiniai. Actekų religija teigia, jog Teotiuakanas buvo lietaus dievo Tlaloko miestas. Tad jo gyventojai, matyti, buvo žemdirbiai. Tai patvirtina ypatingas lietaus dievo garbinimas ir freskos, vaizduojančios lietaus lašus, šaltinius, pabaisas - žuvis, kriaukles ir pan.

Ikikolonijinio ir kolonijinio periodų metraščiuose rašoma, jog piramides pastačiusi Mechiko slėnyje gyvenusi gigantų gentis. Kiti metraščiai tvirtina, jog jas statę dievai, gyvenę ten iki atsirandant žemėje žmonėms, kai dar nebuvo saulės.

Teotiuakano miestas buvo sugriautas ir sudegintas staiga. Tikriausiai tai atsitiko X amžiaus pradžioje. Tačiau kas jį sudegino? Patys gyventojai? Koks nors galingas priešas? Atsakymą į šį klausimą, gal būt, duos archeologų kasinėjimai, kurie ten bus vykdomi daugelį metų.

("L. ir M."

Londonas. — Škotijoje mirė žymus rusų pianistas Nikalojus Orlovas.

J. PETRONIS

Nenusimink, Tomai!

APYSAKA

(Tąsa)

Pirmą kartą girdžiu paguodos žodžius iš svetimų lūpų. Iki šiol nebuvau jos reikalingas. Iki šiol gyvenau tartum laimingas paukštelis. O dabar mama guli amžinai nutilusi, mane guodžia svetimi.

Moterys sutvarko karstą, įguldo į jį mamą.

—Taigi, sakau, žmogaus gyvenimas kaip musės kokios,—dūsauja viena giedotoja. —Ką tik ėjo, bėgo, krutėjo tartum skruzdėlė, o pliaukštelėjo mašinos diržas, ir nėra žmogaus. Sakytum, niekados nė nevaikščiojo Rožė, o taip ir gulėjo visą laiką... Tai vis tas mūsų dvaras...

—Rožei jau visko gana: pabaigė ji savo džiaugsmus ir vargus. Bet aš suku galvą, kur štai šitas dėsis? — į nieką nesikreipdamas, klausia Aleksiukas ir mosteli ranka mano pusėn.

—Kur dėsis, kur dėsis...—nusitveria jo žodžių Jonaitienė.—Pasaulyje vietos yra. Vaikas—ne šuva, ir pats jo nenumestum ant vieškelio tokiame padėjime. Kur dėsis, klausi? Kol kas priglausiu aš. Ir Rožė, amžinatilsį, anąkart išsitarė: "Jonaitien, jeigu su manim, neduokdie, kada kas nors, tu mano vaikeliu pasirūpink". Ir kaip tyčia nelaimė paskui tuos žodžius...

—Kad, Jonaitien, tavo pačios pulkas.

—Skalsins dievas, nebijok. Kiekvienam pasaulyje savo dalis skirta. Vietos troboje užteks. Kol paaugs, pabus pas mane, o paskui — žiūrėsim.

Matau, dėdė Aleksiukas tik palinguoja galvą, tartum sakydamas: "Jonaitien, per daug šiandien tu gera—žinome tave".

Mūsų troboje Jonaitienė šeimininkauja kaip savoje. Ant prieždos ji kažką kepina, gerina. Paskui valgydina karstadirbius ir giedotojas. Padavė ir man duonos riekę su gabalėliu mėsos. Vos spėju nustumti pirmąjį kąsnį, mano galva nusvyra, ir aš, kaip sėdėjau, taip ir nuvirtau į neramų, kupiną kraupių sapnų miegą.

Dieną Aleksiukas atvažiuoja iš dvaro Pastumdėlį. Tai nukaršęs, pusaklis kuinas, kuris dvare naudojamas vandeniui, malkoms, pašarui vežioti, ypatingais atvejais leidžiama juo ir kumečiams pasinaudoti. Gal dėl to dvariškiai šį arklelį ir vadina Pastumdėliu. Užvožia vyrai karstą, poškina plaktukais. Man rodos, kad ne į karsto lentas kala vinis, o tiesiog man į širdį. Paskui išneša karstą, įkelia į ratus. Brakšteli Pastumdėlio strėnos, sujuda vežimas. Paskui vežimą slenka keletas žmonių. Žingsniuoju ir aš su jais.

Kur buvo mano tėvo kapas, dabar žiojėja gili duobė. Vyrai nuleidžia į ją mamos karstą. Pasigirsta krintančios žemės dundesys. Kažkas paima mano ranką ir ja kapo duobėn įberia žiupsnelį smilčių. Kol moterys atgieda giesmes, sukalba maldas, vietoje duobės atsiranda gelsvų smilčių kauburėlis... Niekados nebepamatysiu savo mamos...

Kai mane, mirtinai nusiverkusį, moterys pastato ant drebančių kojų, kai žengiu pirmą žingsnį nuo kapo, pradedu suprasti, kad tikrai tapau našlaitis.

Nuo kapinių kalvos aiškiausiai matyti Andrikausko dvaras. Rūksta lokomobilio kaminas, šaižiai zvimbčioja apvalus piūklas, kuriuo piauna lenteles pono stogams dengti. Gal ir vėl kas iš po piūklo semia piūvenas, gal ir vėl lokomobilio diržas suaižys kam galvą, padarys ką nors našlaitį...

Ir prisimenu dėdės Aleksiuko Simanui sakytus žodžius: "Pamatysi Andrikauską be dvaro". Ak, kad greičiau ateitų ta diena, kai jis taip pat eis beviltiškai nuleidęs galvą, kaip štai aš einu į namus, kurių nebeturiu...

Grįžtame namo. Mamos nebėra... Troba tuščia... Darosi baugu tos gūdumos, tos tuštumos. Noris bėgti kuo toliau iš čia. Bet kur bėgti, kur eiti? Aš dar toks mažas, o pasaulis toks platus, tiek daug jame negerų žmonių... Juk niekur niekas manęs nelaukia...

—Ko stovi, Tamošiuk? Einam pas mus,—sako tetulė Jonaitienė.—Einam, nebėr čia kas veikti. Dabar gyvensi pas mus—kur be mamos likęs dėsies?

Nesvarstau, kodėl Jonaitienė mane vedasi savo trobon, negalvoju kaip aš pas ją gyvensiu. O ji atžagaria ranka užtrenkia mūsų trobos duris ir mane pastumia savųjų link.

8. PO SVETIMU STOGU

Jonaičių troboje man viskas iki smulkmenų pažįstama: ir tas pašvinkęs oras, ir šiukšlina asla, ir apskrętęs stalas, ir sujauktos lovos,—jų visas nematytas apsileidimas... Murzini ir nuplyšę vaikai nuolat malasi lovos šiauduose, ant krosnies krebžda ir kosėja senelė, pakrosnėje liūdnai karkia per žiemą nusikalėjusios vištos...

Štai kur dabar tenka man gyventi. Prisiminus švarų ir ramų gyvenimą mamos troboje, kasdien girdint Jonaičių triukšmą, matant netvarką, darosi taip liūdna, kad nors plaukus nuo galvos rauk, nors ašaromis apsipilk. O ašaros jau išseko...

Niekaip nepriprantu prie Jonaičių gyvenimo. Kelias dienas tiesiog nežinau kur dingti, kur glaustis. Visiems ir visur aš kliūvu. Jaučiuosi nei savas, nei svetimas, nei namiškis, nei praeivis. Kad nors mokyklon eičiau, vis linksmiau būtų. O kaip tyčia po mamos mirties pasitaikė pavasario atostogos. Tenka sėdėti troboje. Be galo prailgsta pirmosios dienos po svetimu stogu. Per dieną taip nusikamuoju, kad nekantraudamas laukiu nakties, stovėdamas pradedu snausti, nė vakarienės nebenoriu.

Mano guolis užkrosnyje ant pamynos. Kažkas patiesta po šonu, kažkas pamesta po galva. Klojuos sudaužėjusia Jonaičio rudine. Mamos pagalviais ir anklodėmis dabar naudojasi Jonaičiai. Ant pamynos kieta, siaura, nepatogu. Nors prieš vakarienę leipstu iš nuovargio, atsigulęs niekaip negaliu užmigti. Man trošku ir šlykštu. Troboje pilna blakių, skuduruose pilna utėlių.

Vieną vakarą ilgai blaškausi nesumerkdamas akių. Girdžiu, kaip Jonaitis akėja save nagais, bet netrukus pasigardžiuodamas užknarkia. Ak, kad aš taip galėčiau miegoti!..

Jonaitienė, atrodo, kaip ir aš, nemiega. Gal ir ją piauna gyviai, o gal jai, kaip ir man, galvoje savi rūpesčiai. Gulėjus pagulėjus, ji pakelia galvą, pasiklauso. Aš liaunuos krutėjęs.

—Tėvai, — pusbalsiu prakalba ji, — tėvai, ko krioki kaip papiautas?

Ji tampo "tėvą" už gaurų, bet tas ilgai nepabunda.

—A?—pagaliau prašvokščia išdžiūvusiu liežuviu jis.—Kas yra? Ko reikia?

—Ko, ko... Pasitarti reikia, avine!

—Tarkis...

Jis vėl sukriokia, o ji ir vėl jį tampo.

—Kaip nebežmogus su tuo savo miegu. Pasitarti, sakau, reikia, asile.

—Tarkis...

—Ką darysim su tuo vaiku?

—Ką darysim... Jei pasiėmei, tai ir daryk. Pasiėmei—laikyk. Aš neliepiau.

—Aš kaip žmogus, o jis savo mala. Karvė tai gerai, drapanos tai gerai, o kai klausiu patarimo—tu daryk!

—Karvė, buvus pabuvus, sudils, o vaikas paliks—nepapiausi ir turgun neišvesi. Ką dabar bedarysi: pasiėmėm, tegu gyvena. Prabus kaip nors, o paskui pats išeis.

Vadinas, pas juos man reikės dar ilgai gyventi: ne dieną, ne dvi—visą laiką. Visą laiką reikės smilkti dvokiančiame užkrosnyje, kariauti su blakėmis...

Jie nutyla, ilgai kasosi, šlama. Pirmoji, kaip ir visada, pradeda Jonaitienė:

—O mokyklon leisim?

—Kokion mokyklon? Savi piemenaus, o svetimas ponaus? Ne. Kai tik pasitaikys kas samdo—iš pirmos dienos išleisiu.

—Gal, sakau, tegu eina. Juk viską, kas buvo Rožės, paėmėm...

—Nereikėjo imt, nereikėjo prasidėt. Daug to visko—karvė, keli sijonai...—apgailestauja Jonaitis. — O vaikas tuoj pat eis ganyti, nėra čia ko tartis. Vėliau, vasarą, kas besamdys! Savieji, ana, jau žmonėse.

Daugiau jie "nebesitaria," pradeda sutartinai šnarpšti. Tik aš vis kasaus, krutu, neužmiegu. O kai užmiegu, sapnuoju baisius sapnus. Kažkur skrendu, kažkur krentu, kažkas mane smaugia, gaudo, puola šunys. Aš rėkiu ir verkiu. Girdžiu, Jonaičių senelė, nusiropštus nuo krosnies, judina mane ir klausia:

— Kas yra, vaikeli? Ko nerimauji? Miegok, dar toli rytas.

Rytą liūdnas išeinu į kiemą. Pro pilkų debesų properšas dairinėjasi saulė. Ji atsispindi naktinio lietaus valkose. Į mūsų buvusią trobą kraustosi Talačkos. Jų lūšna visai ant šono gulasi, todėl dvaro ponas leido užimti mūsiškę. Aš guodžiausi nors tuo, kad mūsų troba atitenka geriems žmonėms. Bus galima, galvoju, kai kada užeiti pas Tetulę Talačkienę, pasėdėti prie to lango, pro kurį žiūrėdavau laukdamas mamos.

Po baisiosios nelaimės, po liūdnų atostogų aš vėl mokykloje... Vėl prieš mane mokytojas, vėl aplink mane vaikai, vėl klasė,—viskas tebėra kaip buvę. Viskas kaip buvę, tik aš nebe tas...

Sėdžiu ramiai, stengiuosi klausytis mokytojo, stengiuosi viską suprasti, bet mano mintys skrenda tolyn. Mama kaip gyva stovi akyse, aš imu mintyse kalbėtis su ja ir nieko nebegirdžiu, užmirštu. Matau, mokytojas kalba, o ką kalba, ko manęs klausia—nesuprantu.

Mokytojas man labai švelnus, rūpestingas . Tiesa, jis neguodžia manęs, tačiau jo pilkose akyse matau gilią užuojautą.

Po svetimu stogu vienos bėdos. Turiu dar kelis mamos pirktus sąsiuvinius, bet netrukus jie išsibaigia, apie naujus niekas nesirūpina. Kai primenu Jonaitienei, ji apsimeta negirdinti ir nieko neatsako. Antrą kartą prašyti nedrįstu.

Ir štai nusiminęs žiūriu į paskutinį prirašytą sąsiuvinio lapą...

—Adomaiti, kodėl nedirbi? — klausia mokytojas.

Krūpteliu ir atsistoju vos ne verkdamas. Pakeliu akis, pažiūriu į mokytoją, pažiūriu į sąsiuvinį ir neįstengiu tarti žodžio. Tačiau mokytojas iš karto viską supranta.

—Nenuperka?

—Ne...

Nė nepajutau, kaip apsipilu ašaromis.

—Tik neverk, nereikia.

Mokytojas man duoda keletą sąsiuvinių. Aš nesiūlau už juos pinigų, nes neturiu. Matau, mokytojas nė neimtų iš manęs. Jis toks geras, taip manimi rūpinasi...

Namie mokytis neįmanoma. Stalas amžinai apterštas—nėra kur prisiglausti, knygos pasidėti. Jonaičiukai siaučia, gyvi į akis lenda, ką pamatę iš manęs grobia. Tėvai jų nedraudžia, senelė nepriveikia, o aš net nedrįstu nuo jų gintis. Jei kurį kumšteliu, tas ir šaukia it piaunamas. O Jonaitienei atrodo, kad aš jos vaikus tik skriausti noriu. Ji tuoj šoksta ant manęs bartis.

Baisiai sunkus mano gyvenimas, nors prie smarvės, netvarkos ir utėlių pradedu lyg ir priprasti, pradedu lyg nebematyti, nebejausti to viso biaurumo. Kartais atrodo, kad niekada kitaip ir negyvenau, o tik taip, kaip dabar. Laimingos dienos, pragyventos su mama, tik kaip gražus sapnas besivaidena.

Į veidrodį nesižvalgau. Ir be jo suvokiu, kad labai pasikeičiau. Kečiuosi greit, dienomis. Keičiuosi iš viršaus, keičiuosi ir iš vidaus. Kitaip ir būti negali, nes nebėra kam manimi rūpintis.

Nors pagal įprotį rytais stengiuosi praustis, bet ne visada nusiprausti pavyksta: tai nėra kur vandens įsipilti, tai muilo nėra, tai rankšluosčio, ieškok neieškojęs, nerasi, o ir radęs, tokiuo nenorėsi šluostytis... Jonaičiai prausiasi tik sekmadieniais, ir tai vos truputį apie nosį. Mano išmonė kasryt praustis Jonaitienę tik pykina. Mano kaklas ir rankos netrunka įjuosti nuo purvo, drabužiai tepasi ir plyšta, galva apželia gaurais. Jonaitienė nesiskubina nei plauti, nei lopyti. Už savaitės kitos aš nė kuo nebesiskirsiu nuo Jonaičiukų.

Jau ir mokytojas pradeda priminti prausimąsi, liepia nusikirpti plaukus. Man pačiam mirtinai nepakenčiami tie utėlių pilni gaurai... Prašausi dėdės Jonaičio nukerpamas, bet jis tik pažada ir vėl užmiršta. Išgelbsti mane iš tos bėdos Rapoliukas.

—Ateik, tėtė nukirps. Jis ir vyrus kerpa, mašinėlę nusipirko.

Pasisodina mane dėdė Aleksiukas, apgobia skara, kad nepribyrėtų plaukų už apikaklės.

—Net treška, — gūsčiodamas pečiais sako jis žmonai.—Vaikas pilnas gyvių. Na, ir Jonaitienė, kad ji kur galą gautų! Karvę sutvarkė, viską sutvarkė, o vaiką — utėlėms atidavė.

—Lyg ir nežinotum Jonaitienės! Žinoma, jai rūpėjo karvė, ne vaikas. Pati tinginė, purvais aptekusi, žiūrės ji dar vaiką—lauk. Ar labai kanda, Tamošiuk?

—Nekanda, tetule, tiktai niežti visą laiką...

Per gausybę gyvių aš iš tikrųjų nebejaučiu kandėjimo, vien begalinį niežulį, todėl nuolatos mano nagai galvoje. Didžiausia kankynė per pamokas—nesinori kasytis, pasirodyti utėlėtu. Dabar bus geriau. Ačiū dėdei Aleksiukui: ne tik plikai mane nukerpa, bet dar galvą žibalu ištepa.

—Kai paaugs plaukai, vėl ateik,—užkviečia ir kitam kartui.

Viskas man pas Jonaičius bloga ir kasdien eina dar blogyn. Kalčiausia, žinoma, Jonaitienė. Visas jos darbas — miegoti, niurgzti, kitus apkalbinėti. Ji neverpia, neaudžia, nelopo, nevalo, tik laksto pakiemiais.

Jonaitis nedaug ką už ją geresnis. O jei nutveria kur pašalinį litą, būtinai pasigeria . Tada geriaus jam nepasipainioti po kojom.

-:-

Pareina kartą sekmadienį Jonaitis iš Sidabravičiaus parduotuvės atsilapojęs, ūkaudamas, pabalusiomis akimis, vos pastovėdamas ant kojų. Aš tuo laiku skaičiau vaikams ir senelei pasakas.

—Norit barankų? — klausia jis linksmu, įkaušusio žmogaus balsu. — Barankų—kaip dvare.

Kaip dvare—nedvare, o po vieną visiems pakanka. Jis sukumpusiais pirštais suka suktinę, tabakas byra, o mes, grauždami barankas, šaipomės iš jo negalios.

Kur buvus nebuvus, pasirodo Jonaitienė.

—Jau prisisprogai, prakeiktasai, a?—surinka ji.—Jau prisisprogai? Pažiūrėsim...

—Nieko nežiūrėsim—užsičiaupk, kad negautum, — iš karto pasišiaušia ir užsidega Jonaitis.

To ir tereikia, kad troboje pakiltų pragaras. Jonaitienė stveria nuo priežados pagalį, o jis ją tiesiog už plaukų. Besitąsydami po trobą, apverčia kibirą su paplavomis, išspardo paprieždyje nublokštus šakalius. Jonaitienė pagaliau išsirauna iš vyro rankų, atšoksta nuo jo ir taip plūstasi, taip keikiasi, net žemė dreba.

Jonaitis, įtūžęs kaip dvaro bulius, atsigręžia ir į mus, už stalo susibrukusius.

—Duonos ėsti susėdote, ką? Ne, taip nebebus! Atidaryk savo gimnaziją!

Tai, aišku, man. Bet aš nesuprantu, kokia "gimnaziją" turiu atidaryti.

—Sakau gi, atidaryk. Sėsk ir skaityk! Jeigu mokau, tai ir skaityk!

Aš sužvairuoju į jį ir trumputį pasitraukiu.

—Skaityk, niekur neisi!

(Bus daugiau)

Vilniuje atidaryta respublikinė taikomosios dailės paroda. 150 autorių eksponuoja daugiau kaip 1,000 keramikos, tekstilės, vitražo darbų, dirbinius iš medžio, gintaro, metalo, odos.

Nuotraukoje: parodos salėse.

Pasakyk, upeli

Bėk greit ,skubiai, sraunusis upeli,
Malonę tu man padaryk.
Ir kai pribėgsi tą baltą namelį,
Onytei mano pasakyk,—

Kad aš jos laukiu ateinant prie žalio
Karklelio, tarp pievos gėlių,
Tai ant to paties upelio krantelio,
Kur tarėm daug žodžių meilių.

Kur ji sėdėjo prie sraunaus upelio,
Ir prausėsi kojas basas,
O aš sėdėjau prie jos ant krantelio,
Bučiuodamas jos ilgas kasas.

Taigi sakyk jai, kad laukiu ir lauksiu,
Ir kad ateis ji čia, tikiu.
O jei kas būtų negero, nuplausiu
Upelio vandeniu švariu.

Jonas Juška

Jiems priklauso pusė Austrijos žemės

47.3 procento visos dirbamos žemės Austrijoje priklauso didžiausiems Austrijos dvarininkams, kurie sudaro labai nežymią šalies kaimo gyventojų dalį—mažiau kaip du procentus. Europos centre dar tebėra tikrų feodalų. Jie savo nuožiūra šeimininkauja didžiuliuose žemės sklypuose, negailestingai išnaudoja valstiečius, kurie priversti nuomotis žemės iš dvarininkų.

Pakanka pasakyti, kad, pavyzdžiui, tokiam dvarininkui, kaip Majeris-Meinhofas, priklauso 29,300 hektarų žemės vienoje Austrijos provincijoje —Štirijoje. Kitas dvarininkas — Šprincenšteinas — 29 tūkstančių hektarų žemės savininkai. Daugiau kaip 40 tūkstančių hektarų žemės įvairiose Austrijos provincijose priklauso Lichtenšteinų šeimai. Nuo dvarininkų - feodalų neatsilieka ir vienuolynai. Antai benediktinų ordinas valdo žemės naudmenis, kurių bendras plotas—daugiau kaip 24 tūkstančiai hektarų.

Tačiau didžiausias Austrijos žemvaldys—buvęs kunigaikštis Esterhazis. Jam priklauso daugiau kaip 50 tūkstančių hektarų žemės ir miško naudmenų. Dabar jis nuolat gyvena Šveicarijoje ir tik retkarčiais apsilanko Austrijoje patikrinti, ar pakankamai plačiu srautu į jo kišenes plaukia milijoninės pajamos.

Nors Austrijos valstiečiams tenka žymiai mažesni žemės plotai, jie priversti mokėti tris ketvirtadalius visų mokesčių, kuriuos valstybė ima iš žemės ūkio. Dvarininkai, kurie valdo pusę Austrijos žemių, moka tik 25 procentus mokesčių

V. Gavilevskis,
TASS'o korespondentas

Naujas Moselle upės kanalas

Paryžius. — Gegužės 22 d. tapo atidarytas 1700 mylių ilgio Moselle upės kanalas iš Prancūzijos į Rhine upę, Vakarų Vokietijoje.

Pagilinimai Moselle upėje atlikti Prancūzijoje, bet daugiausia Vakarų Vokietijoje. Įrengta 13 užtvankų, pastatyta elektros jėgainės 780 milijonų kilovatų per metus. Pagilinta upe-kanalu galės plaukti laivai iki 3,500 tonų įtalpos.

Upės gilinimui ir įrengimams išleista 200 milijonų dolerių, bet du trečdalius lėšų padengia Prancūzija, nes kanalas suteikia jos laivams progą išplaukti į Rheiną.

TIK DABAR AFRIKOS TURTUS ATIDENGIA

Tripolis. — Kada fašistinė Italija valdė Libiją ir Tripolitaniją, tai Mussolinis sakė, kad ten tik "dykumos." Dabar Libijoje, Tunisijoje, Alžyre, Morokoje vis daugiau atidengia iškasamų ir gaunamų turtų: zinko, švino, anglies, geležies rūdos, fosforitų, naftos ir kitų.

Washingtonas. — JAV Raudonasis Kryžius sako, kad šiemet besimaudydami ir žvejodami prigers 6,400 amerikiečių.

Skaitytojų balsai

"Laisvės" nr. 43 atidžiai skaičiau Ks. Karosienės patiktus įspūdžius iš jos kelionės į taikos sąskrydį Hagoje ir kitur. Iš straipsnio matome, kad ji į trumpą laiką, kaip ta Lietuvos kregždė, aplankė daugelį vietų taikos reikalais.

Taip, kliūčių buvo tikėtasi NATO šalyse. Buvo ar nebuvo pasiekta tai, ko buvo tikėtasi? Bet NATO valdininkams buvo įrodyta, kad pasaulio darbo liaudis nerimauja, juda ir trokšta taikos, o ne karo.

Manau, bus vietoje paminėti Tarybų Sąjungą ir kitas šalis, su savo liaudimi kovojančias už taiką, kurių dėka iki šio laiko taika buvo išlaikyta. Didžiausia garbė tiems, kurie kovojo ir kovoja taikos palaikymui. Taikos palaikytojai ir už taiką kovotojai turi visada budėti, nes karo kurstytojai kol kas nenurimsta. Mat, jie iš liaudies ašarų, kraujo ir vargo krauna sau turtus ir gyvena prabangoje. Tą aiškiai matoma iš praeities ir dabarties. Kas tik nori, gali savo akimis aiškiai matyti, kas dedasi ant šios žemės, nes skurdas, nedarbas, kainų kilimas ant gyvenimo reikmenų mus visus paliečia, nori ar ne, verčia protauti ir pažvelgti į tą pusę, iš kur tie blogumai paeina, ir paklausti save, ar tokia ir rytdiena mūs laukia?

Pabaigoje straipsnio reporterio pastaba yra labai vietoje, kurią čia pakartoju: "Laiskite man pabarti, smarkiai pabarti tuos, kurie patingėjote šiame taip svarbiame susirinkime dalyvauti? Nejaugi jums, mielieji, visiškai neberūpi ir nebeapeina žmonijos kova už taikos išlaikymą?"

Kalifornijos moterų klubo moterėlės daug darbo įdėjo pramogų ruošime ir valgių gaminime; taip sakant, visi savo gražį pridėjome kuo ir kaip galėdami, kad sukelti penkis šimtus dolerių pasiuntimui Ks. Karosienės į Hagos konferenciją. Bendrai visiems mušant į tašką, reikiama suma buvo sukelta su kaupu. Pas delegatę entuziazmas pakilo, jos akys nušvito ir veide pasirodė ryški šypsena. Ji mato, kad mes esame su ja ir stovime už jos pečių.

Turime nepamiršti, kad šis taikos sąskrydis nėra ir negali būti paskutinis. Bendrai remdami taikos programą, mes priduodame saviems taikos delegatams daugiau ryžto, daugiau drąsos pažvelgti karo troškėjams į akis ir atremti jų užmojus.

John Baker

Worcester, Mass.

Iš Aido choro parengimo

Aido choro 50 metų jubiliejinis koncertas (gegužės 24 d.) buvo vienas iš gražiausių. Mokytojo Jono Dirvelio ir viso choro personalo darbas ir pastangos dar kartą iškilo meninėje aukštumoje. Dvejuose choro išstojimuose buvo sudainuota 9 dainos, kurios išėjo puikiausiai. Už tai mūsų gražioji publika karštai sveikino chorą gausiais ir karštais aplodismentais.

Mūsų solistai ir duetistai Irena Janulienė, Ona Dirvelienė, Jonas Sabaliauskas ir Al. Daukšys gražiu dainavimu puikiai linksmino publiką, o klausovai jiems gražiai atsilygino karštais plojimais. Mūsų pianistė Helen (Janulytė) Smith visiems akompanavo.

Aldona Downing negalėjo dalyvauti, nes jos tėvelis Valant tuo kartu sunkiai sirgo. Gaila, kad negalėjom ją girdėti dainuojant!

Įvyko graži staigmena,—išstojo svečias dainininkas, Viktoras Bekeris, iš New Yorko. Jis turi gražų baritono balsą ir netikėtai buvo malonu paklausyti jo gražaus dainavimo. Publika gražiai jį plojimu sveikino.

Montello vyrų choras, vadovybėje Al Potsius, labai gerai dainavo. Kas kartas jų dainavimas vis geriau harmonizuojasi. Al. Potsiaus dukrelė pianu akompanavo.

J. J. Bakšys ir Sabaliauskas duetus gražiai dainavo, būtų gražu ir ateityje juos girdėti.

Labai puikiai dainavo solo Marijona O'Toole, soprano, o jai akompanavo Meškienė, ir Ričardas Janulis, baritonas.

Aido choro moterų grupė, vadovybėje Jono Dirvelio, labai gražiai dainavo, tai Aido choro pažiba. Mūsų šaunioji publika joms labai daug plojo.

Labai ačiū mūsų meno rėmėjams iš arti ir toli už tokį skaitlingą atsilankymą. Aido choras yra labai dėkingas už įvertinimą mūsų meninės veiklos.

Po koncerto daug svečių pasiliko svečiuotis bankete, kur visi praleidome gražų laiką iki vėlai vakare.

Beje, Aido scoras aplaikė daug sveikinimų su dovanom 50 metų jubiliejine proga, apie tai parašys d. Sukackienė, nes visa tai, o taip pat virėjų ir kepėjų pulkas randasi jos žinioje.

Ilgai pasiliks atmintyj šis Aido choro 50 metų minėjimo parengimas.

J. M. L.

PITTSBURGH, PA.

Labai lauktas svetys lankėsi pas mus

Gegužės 24 d. įvyko banketas Roosevelt Hotelyje. Jį suruošė ALDLD 87 kuopa pasitikimui labai gerbiamo svečio , Lietuvos atstovo Vytauto Zenkevičiaus, kuris dirba kaip antrasis sekretorius USSR ambasadoj Washington, D. C. Banketas prasidėjo 5-tą valandą dieną, "Marine Room".

Publikai skaniai pavalgius, kuopos užrašų raštininkė Uršulė Paich atidarė programą: pirmiausiai paaiškino, kad šis banketas yra suruoštas tikslu gauti daugiau informacijų - žinių apie mūsų gimtąją šalį, jaunoji karta nori žinoti apie tėvų šalį Lietuvą ir kaip ją aplankyti. Po keliolikos minučių paaiškinimo, pakvietė kuopos finansų rašt. J. K. Mažukną ir paprašė jį vesti banketo programą.

J. K. Mažukna plačiau aiškino tikslą ir mūsų visų pasiilgimą šalies, kurioje gimėm ir kurią apleidom, dauguma prieš virš 50 metų, dabar savo senose dienose, dar norėtume pamatyti. Dar norėtume pamatyti pasilikusius savo gimines, savo pažįstamus.

Po savo įžanginės kalbos, J. K. Mažukna supažindino banketo dalyvius, kurių radosi apie 50, su mūsų labai gerbiamais svečiais Vytautu ir Maryte Zenkevičiais. Jis pirmiausia paprašė Vytautą M. Zenkevičių pakalbėti. Svečias labai plačiai aiškino apie Lietuvą, apie laike pasaulinio karo jos sugriovimą, lietuvių fašistuojančių niekšų pagalbą hitlerininkams, Lietuvos žmonių žudymą, ir apie dabar po karo Lietuvos atstatymą ir jos pastatymą ant pramoninių pamatų, suteikiant Lietuvos liaudžiai mokslą ir apšvietą.

Jo kalbai užsibaigus, buvo labai daug klausimų, į kuriuos kalbėtojas aiškiai atsakė.

Kalbėjo ir jo žmona Marijona Zenkevičienė. Ji lietė daugiausiai Lietuvos moterų klausimus: kaip dabar po karo Lietuvos jaunos moterys metasi į mokyklas, į dirbtuves, ir kaip dabar jos gauna lygų atlyginimą už lygų darbą su vyrais.

Klausimams ir programai užsibaigus, dar ilgą laiką dalyviai svečių nepaleido, vis klausinėjo apie Lietuvą ir ten įvairius dalylykus. Mat, visiems rūpi Lietuva, Lietuva. Labai, labai gaila, kad keletas nusipirkę tikietus į banketą bankete nedalyvavo. Nežinau, ar jie žino, kad jie parėmė tuo tik hotelį, nes rengėjai už juos vistiek turėjo pilnai užmokėti.

—:—

Po kelionės, prakalbomis, prašymais įvairių aiškinimų pittsburghiečiai svečius buvo suvarginę, todėl jie Pittsburghe turėjo apsinakvoti. Svečiams gerai pasilsėjus, pirmadienį draugas J. K. Mažukna savo automašina juos plačiai apvežiojo, parodė įžymesnes vietas ir Pittsburgho kalnus, taipgi Lietuvių laisvas kapines, kuriose jau amžinai ilsisi keli šimtai Lietuvos taurių sūnų ir dukrų. Sustojo svečiai ir prie kelių lietuvių gyvenamų vietų pažiūrėti, kaip lietuviai gyvena. Rodos, dar ne viską svečiai apžiūrėjo, o laikas greit prabėgo ir reikėjo skubintis į orlaukį, iš kur orlaivis turėjo skristi į Washington, D. C. Į orlaukį ir man teko važiuoti su draugų Mažukna, kuris vežė svečius ir kitus draugus.

Važiuojant į orlaukį teko pasikalbėti su svečiais ir užklausti jų, kaip Pittsburghas patiko? Jie aiškino, kad Pittsburghas jiems labai patiko — lietuvių širdingumas, pasikalbėjimai, ta aplinka, vaizdas; tokių didelių žaliuojančių kalnų, žmonėmis apgyventų, tiek tiltų per upes, jie dar niekur nebuvę matę.

Žodžiu sakant, man labai patiko, kad svečiai tą amžiais surūkusį miestą pagyrė. Aš jaučiausi kaip ta ponia, jeigu kas jos nesamą grožį pagiria.

Štai ir orlaukis: išlipom iš mašinos: J. K. Mažukna, mūsų brangūs svečiai Vytautas ir Marytė Zenkevičiai, J. Mažeika, Ona Miliauskienė ir aš, korespondentas. Orlaivių stoty gaila buvo atsiskirti su mylimais svečiais. Atsiskirdami spaudėm vieni kitų dešines ir galvojom, ar susitiksim dar kada ir kur? Gal Lietuvoj?

Svečiai susėdo į orlaivį, dar į orlaivį svečiams rankom mojavom.. Kaip 5:40 val. po pietų orlaivis pakilo, mes dar ilgai, ilgai žiūrėjom į nuo mūsų atsitolinančius.

J. Miliauskas

Cleveland, Ohio

L.D.P. Draugijos reikalai

Šios draugijos pusmetinis susirinkimas įvyks birželio 17-tą dieną klubo svetainėje, 1-mą val. popiet. Visi draugijos nariai kviečiami dalyvauti. Laikas nuo laiko tenka girdėti narius kalbant, būk tai yra kaip kas taisytina draugijos įstatuose. Jeigu taip, tai kaip tik pusmetiniame susirinkime yra vieta pakelti tokius klausimus, juos apsvarstyti, ir visą tai priruošti nubalsavimui metiniame susirinkime. Tai yra vienintelis būdas įstatus pataisyti, jeigu tokie pataisymai numatoma reikalingi.

-:- -:- -:-

Balandžio 3 dieną įvyko LDS 55 kuopos susirinkimas. Šis susirinkimas buvo svarbus tuomi, kad jame galutinai tapo sutvarkyta delegatų klausimas būsiantiems New Yorke suvažiavimams. Clevelandas turės 4 delegatus, kurie atstovaus visuose trijuose suvažiavimuose, tai yra LDS., LLD ir Meno Sąjungos. Jais yra J. Krasnickas, S. Kuzmickas, J. Žebrys ir J. Petrus.

Atrodo, jog Clevelandas bus neblogai atstovautas, o ypatingai Meno klausime, kai clevelandiečiai uždainuos, tai bus girdėti ne tik New Yorke ir Brooklyne, bet ir visame Long Islande, a gal ir anoj pusėj Hudson upės!

J. Žebrys

Helsinkis. —Jugoslavijos prezidentas Tito ir jo žmona čionai vieši.

Paieškojimas

Aš, Elzbieta Vasiliauskienė (Patašiūtė, Juozo), ieškau savo giminių, kurie gyvena Brooklyne. Tėvai bus jau mirę, tad prašau sūnus atsiliepti — Dumbliukus Stanį, Stasį, Vitą, Feliksą, visi gimę JAV-ose. Taipgi ieškau Paukščių sūnų ir dukros — Juozo, Antano, Jono ir Petronėlės. Aš esu jų teta. Ieškau ir Guzikučių Juzės ir Aldonos. Rašykite: E. Vasiliauskienė, Kapsuko rajonas, Ąžuolų būdos paštas, Lithuania, USSR.

T. SĄJUNGA KALTINA JUNGT. VALSTIJAS

Maskva. — Tarybų Sąjungos gynybos organas "Krasnaja Zvezda" kaltina Jungtines Valstijas, kad jos planuoja išplėsti karą pietryčių Azijoje ir vartoti atominius ginklus.

A. Mikojanas sako, kad Tarybų Sąjunga gelbės pietryčių Azijos tautoms jų kovoje prieš imperialistinį kolonializmą.

KINIJA ĮSPĖJA JUNGT. VALSTIJAS

Pekinas. — Miesto majoras Peng Čengas kalbėjo bankete, kuris buvo surengtas pasitikimui Jemeno prezidento Abdullaho. Čengas sakė, kad geriau bus Jungtinių Valstijų imperialistams, jeigu jie pirm išplėtimo karo pietryčių Azijoje du kartus pagalvos. Čengas sakė, kad Kinija buvo ir yra su pietryčių Azijos žmonėmis.

Daugiau įvairių parengimų "Laisvės" naudai!

PRANEŠIMAI

PIETŪS PAS ČIURLIUS

Mes sumanėme paruošti pietus savo sode, Pattenburg, N. J., Rugsėjo-September 20 dieną.

Prašome organizacijas tą dieną nieko nerengti ir kviečiame jų narius atsilankyti pas mus ant pietų. Kaina $3.00. (46-48)

WORCESTER, MASS.

ALDLD 11 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks birželio 8 d., 2:30 popiet, 29 Endicott St. Kviečiame narius dalyvauti, turime svarbių reikalų apkalbėti — apskrities piknikas, kuris įvyks birželio 21 d. Maple Parke, Methuenuose, taipgi "Laisvės" piknikas, kuris įvyks liepos 4 d., Montello, Mass.

Jaskevičius, sekr. (44-46)

WATERBURY, CONN.

LLD 28 kuopos susirinkimas įvyks penktadienį, birželio 12 d., 7:30 val. vakare, 103 svetainėj, Visi nariai kviečiami dalyvauti. Turėsime išrinkti delegatus į seimą.

Kurių duoklės nemokėtos, malonėkite ateiti ir užsimokėti.

Turėsime naujų tarimų dėl vasarinių parengimų. Turėsime ir vaišių.

Klem. Yenkeliūnas
Fin. sekr. (45-46)

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks Birželio-June 12 d. Slovakų (buvusioj rusų) svetainėj, 1150 N. 4th St. Prasidės 7:30 val. vakare. Išgirsime komisijų pranešimus iš parengimų ir turėsime aptarti kitokių organizacijai naudingų reikalų.

Valdyba (45-46)

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

HELP WANTED MALE

PRESSMAN. Exp. man to operate Miehle Vertical. Must know makeready. Good oppor. for right person. Excellent wages, steady work. **BA.8-2200. Exclusive Co., 901 W. Glenwood, 4th fl.** (44-46)

MECHANIC. For amusement & music machines. Must be A-1 mechanic. Thoroughly exp. Work in Phila & suburbs. We offer major Co. benefits, excel. wages. Apply, write or call **Ken Lewis, PO. 3-9600. 1213 N. 5th St., Amuse-A-Mat Co., Phila., Pa.** (44-46)

FRAMERS

sheath, stud, cornicee firm.
Hourly piece work.
WI. 6-3299

(45-46)

Wanted at once. Hosiery Knitter and Fixer. Exp. on single or multiple feed seamless hosiery machine. Will train full fashion man. Good pay. Steady work. **WA. 3-2650 Capps.**

(46-47)

FORM TOOL GRINDER

Experienced. Circular and flat tools.
Call HO. 7-9331

(46-47)

AUTOBODY MAN

Fully experienced only.
full time.
BELLEVUE AUTOBODY
Before 5 P. M. WI. 9-3392

(46-47)

MALE & FEMALE

MAN & WIFE. Maintenance and light part time, housekeeping. Private School in suburbs. Driving. Furnished home. State salary and references. **Box 4, 1015 Chestnut St., Philadelphia, Pa.** (43-47)

INDĖNAI PASISAKĖ UŽ CIVILINĮ BILIŲ

Washingtonas. — Čionai įvyko Jungtinių Valstijų Indėnų nacionalis suvažiavimas, kuriame buvo atstovauta 96 giminės. JAV dar yra 210 indėnų giminių, 450,000 žmonių. Indėnų suvažiavimas pasisakė už civilinių laisvių bilių.

Paryžius. — Sulaukęs 72 metų amžiaus mirė generolas R. Monclair.

PHILADELPHIA, PA.

Help Wanted—Female

HOUSEKEEPER for Doctor's home. Meadowbrook-Abington Area. Live in. Private room and private bath, own TV. One child. Good salary. Permanent. Days off flexible. Mature. **OL. 9-3377 anytime.**

(43-46)

COOK and light housework. Experienced. Mon. thru Fri. available to go to Ocean City for summer. Excellent references required.

609-UL. 4-5069. After 9 A. M.

(45-46)

HOUSEWORK & Cooking. For one adult. Own room and bath, in small comfortable house.

Call **NI. 4-0945** after 6:30 P. M.

(45-46)

MEDICAL Secretary. Medical terminology a must. Dictaphone exp. accurate typing. Eves & Sat. Call **Mr. McFadden. HO. 5-2500. Ext. 314** aft. 9 A. M.

(46--47)

HOUSEKEEPER. Sleep in. Pvt. room and bath. Must like children. Near public transportation. Experience and references required. **MI. 2-5423.** (46-47)

HOUSEWORK. Laundry, some child care. June to Sept. Wrk 5 days, incl. Sat. & Sun. 2 days off during week. Rest of ycar, Sunday and one other day off. Sleep in Saturday nights. **LI. 8-3146.** Wed.—Thurs. 9-12.

HOUSEKEEPER for Doctor's home, Meadowbrook-Abington area. Live in. Private room and private bath, own TV. one child. Good salary. Permanent. Days off flexible. Mature. **OL. 9-3377 anytime.**

REAL ESTATE

CINNAMINSON. Need a large house? Nr. Public and Parochial schools. Holy Cross High School District. 10 min. from Tacony-Palmyra Bridge. 4 lg. bdrms. 2½ bs. extra lrge kit., with bkfst. area. Den. recrm., utility rm., 1st flr. By owner, $26,500. Owner selling, nr. everything. **909-829-0956.** (46-47

STONE HARBOR. 144—104th St. Brand new, 4 bdr. Colonial. Ocean view owner selling. By appt. Must sell, reduced to $31,000. Make offer. **TU. 4-0605.** Aft. 4 P. M. Weekdays. (46-47)

4814—No. 7th. 6 Rooms and bath. Gas heat. Open porch. Garage. Close to schools, church and transportation. $8,500. **Paul Rubin, Realtor, 2838 Germantown Ave., BA. 5-8593.**

(46-49)

ŠAUNUS PIKNIKAS

Rengia Naujosios Anglijos Lietuvių Komitetas

Sekmadienį, Birželio 21 June

Prasidės anksti, 10 valandą ryto. Prašome nesivėluoti.

MONTELLO VYRŲ DAILĖS GRUPĖ, VADOVAUJAMA AL. POTSUS

TAIPGI DAINUOS PAGARSĖJĘS MONTELLO TRIO

Apart puikios programos, bus gerų užkandžių ir skanių gėrimų.

MAPLE PARKE

Lawrence ir Methuen, Mass.

Visi, jauni ir suaugę, būkite šiame piknike. Visada šiame metiniame piknike būna svečių iš kitų kolonijų ir dar gerokai tolimų kolonijų; neabejojame, kad jų bus ir šiemet. Taigi, turėsite gerą progą pasimatyti su jais. Čia smagiai pasikalbėsite su savo prieteliais, draugais ir giminėmis.

UŽUOJAUTA

Mirus

Brunui Graibui

Carle Place, L. I., N. Y.

Mes, draugai iš Cleveland, Ohio, reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai Jacqueline, sūnui Ricky ir jo motinai Helen Graibus, broliams Tony ir Joseph ir jų šeimoms, taipgi kitiems giminėms ir artimiesiems.

Karoline Didzerkienė
A. ir A. Zukai
J. ir T. Zukai
V. Zakarevičienė
V. ir C. Zaker
A. ir A. Jasiunas

Lawrence, Mass.

Birželio 1 dieną sustreikavo darbininkai prieš Oxford Paper Mill Co. Jie yra organizuoti į United Papermakers & Paperworks unijos 436 lokalą. Prezidentas W. J. Perry įsakė darbininkams ramiai pikietuoti.

Tarp unijos ir kompanijos derybos ėjo iki paskutinei minutei, bet nebuvo susitarta. Kompanija sutinka jau pakelti po 3 centus į valandą algą ir pagerinti senatvės pensiją, bet unija nepriima tų sąlygų.

Atrodo, kad darbininkai gali streiką laimėti, nes fabrikas gerai dirbo, net trimis pakaitomis. Ten daug dirba lietuvių, lenkų, rusų. Patartina visiems solidariai laikytis streike.

S. Penkauskas

Mahanoy City, Pa.

Na tai jau po suvažiavimo pas B. A. Ramanauskus, minėjimo jų 20 metų sukakties ūkio gyvenimo.

Parengimas buvo puikus, svečių daug. Tikiu, kad visi buvo pilnai patenkinti, nes maisto ir gėrimo buvo visiems gana, na ir dainelės skambėjo puikiai. Bravo draugai-gės už taip puikiai lankymąsi į savo draugų parengimus, na ir buvo iš arti ir toli.

Man teko paspausti renkas seniai pažistamiems iš Eastono, Readingo, Wilkes Barre, Philadelphijos, Ozone Parko ir iš kitų miestelių. Jų buvo daug ir linksmame ūpe. Visi veliname drg. Ramanauskams dar daug pobūvių surengti ir linksmai praleisti gyvenimo dienas.

Jau ir Shenandoohrio su Mahanoy City rengiamo pikniko dienos artinasi, kur ir vėl prisieis visiems susieiti ir paspausti vienas antram ranką.

Piknikas įvyks birželio 28 d., Martishin Grove, kur pernai lankėmės, pasikalbėjome, praleidome dieną tyrame ore. Prašome visus lankytis iš arti ir toli. Kelias gal jau visiems žinomas? Atleiskite, čionai dar paminėsiu: iš žiemių ar pietų 309 keliu važiuokite iki Hometown miestelio, kur kelias 45 eina skersai į rytus ir vakarus. Čionai sukite į 45 kelia West (vakarus), pravažiavę Lake Wood Parką jau būsite arti piknikinio parko, tada nespauskite per sunkiai ant gazo, žiūrėkite į dešinę lauke "muving pikčierių" vieta prie pat kelio, o keliukas po kaire, tai į mūsų pikniko vieta, taipgi visai palei 45 kelią.

Važiuojantys iš vakarų turite pervažiuoti Mahanoy City, nuvažiavę pakalnėn tėmykite tą "muving pikčierių" vietą, privažiavus, sukite į keliuką po tiesa.

Sueisime visi ir turėsime linksmą laiką. Prašome draugus-ges atsilankyti. Pelną skiriame spaudai.

Rengimo komisija

PAVERS ŠARVUOTĮ Į BIZNIO ĮSTAIGĄ

Bostonas. —Čionai sukelta aukomis $30,000 parvilkimui iš Norfolko, Va., prieplaukos šarvuočio "Massachusetts". Jis bus čia pastatytas prieplaukoje studentų apžiūrai ir įsteigimui valgyklos bei kitokių biznio įstaigų.

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Šį laišką gavo nuo savo giminių J. Jackimas, Shelter Island, N. Y.

Tai malonu, kad esate toks didelis patriotas mūsų šalies darbo žmonių laimėjimų. Gėrisi Jūsų laiškais atsilankęs pas mane ir Pranas Stiklius, kuris rašė "Laisvėje" apie Kačergių ir kitus kovotojus. Čia jis skaito Jūsų laiškuose pastabas patenkintas, kad Jums patiko jo raštai "Laisvėje". Jis gerai žino ir daugelį pažino tų žmonių progresyvių darbuotojų, kuriuos minėjote anuose savo laiškuose, nuo Naumiesčio, Pilviškių ir Sintautų, nes kaip tik ir Stiklius yra nuo Naumiesčio, o dabar gyvena Kaune.

Prašo manę perduoti Jums gerus jo linkėjimus. Tai ir prašau! Stiklius kaip tik tuo metu atėjo, kai gavau šį paskutinį Jūsų laišką.

Aš ten rašiau Zabeliukei aną laišką apie mūsų gyvenimą, laimę ir dar kai kuriuos pasitaikančius trūkumus, tai dabar apie tai kiek plačiau:

—Jeigu mes pažvelgsime, svainuti, į žmonijos vystymosi istoriją, tai matysime praeityje visokių buvusių santvarkų, kurios buvo kuriamos vis žmogaus laimės vardu.

Kai tik žmogus išlindo iš savo urvo, paėmė į rankas kuoką ir pradėjo kovoti už būvį su plėšrūnais. Gyveno gentimis, tada dar savo tėvų nežinojo, o tik motinas—tėvai buvo bendri toje gimnėje.

Vėliau išsivystė vergovė, ne—baudžiavinė santvarka, kas stipresnis, galingesnis, tas laimėjo—tas valdovas.

Despotinė monarchija, carai, dvasininkai, dvasiškija, viešpatavimas jų—vienuolynai, baudžiava, žmogus buvo perkamas ir parduodamas. Žinoma, laimę sau kūrėsi valdantieji, kiti buvo vergai — kankiniai.

Ją pakeitė buržuazinė-kapitalistinė santvarka, o kai kur vadinama demokratija. Per kovas, kraują, kančias, kalėjimus, ištrėmimus, tai vis žmogaus laimės, žmogaus gerovės dėliai. Na ir čia žmogus šioje žemėje savo laimės nerado ir pavadino ją "ašarų pakalne". Tie patys valdovai ir kunigai šaukte šaukė, kad žemiškame gyvenime laimės nėra—ji tik pomirtiniame gyvenime, kas per vargus ir ašaras ją nusipelnys. Dar ir mūsų poetas Maironis giedojo:

"Ši žemė—ašarų vietovė
Ir nelaimingas tas žmogus,
Kurs veido ašarom neplovė,
Jam uždarytas bus
dangus".

Na ir žmonija kentėjo ir tikėjo. Dar ir mes, svainuti, savo jaunnystėje, atmenam, dainuodavom jauno kun. A. Vienažindžio graudžią dainelę: "Kaip-gi gražus, gražus tolimasis dangus, kada man pašauksi Tu dievuli brangus..."

Ir tas pats kun. A. Vienažindys būdamas įsimylėjęs gražia mergaitę Danutę ir kaip kunigas negalėdamas apsivesti ir gyventi su ja, tai ilgėdamasis ir verkšlendamas ir vėl dainavo:

"O kad iš meilės ir
numirsiu,
Mirtis per meilę
dievui tiks."

Kad gyvenimas negeras, kad žmonės pikti, kad žemėj nėra laimės... ir kunigas ilgisi dangaus tiktai dėlto, kad jam-kunigui negalima apsivesti su mylima mergaite, tai jis sielojasi, ir nusivylęs gyvenimu nežino nė ką daryti—kur dingti, kunigu būti ar...

O kad būtų laisvas, Danutė jį mylėtų, koks gražus pasirodytų jiems šis pasaulis! Kiek laimės patirtų tos dvi jaunos širdys! Atsirastų noras gyventi, dirbti, džiaugtis gyvenimu. Išnyktų dangaus ilgesys ir žemė pavirstų dangumi.

Iš čia pasakyto, matome, kad nepatenkintas ir nelaimingas, tai dvi skirtingos žmogaus būsenos. Anot Jono Ragausko:

"Mes statome komunizmą, tai yra laimingo žmogaus gyvenimo sąlygas žemėje. O tos sąlygos—nekas stebuklingo. Tai ne mitinis rojus, kur anie pirmieji žmonės Adomas su Ieva, kuriems nereikėjo dirbti, vargti, šalti, alkti, nė gimdyti, nė mirti. Laimingo gyvenimo sąlygos,—tai būtinųjų žmogui reikmenų patenkinimas. Komunizmo sąlygomis gyvendami žmonės turės pakankamai maisto produktų, butų, drapanų, elektros energijos, mokyklų, bibliotekų, ligoninių, gydytojų, susisiekimo priemonių, teatrų kinų ir kitokių kultūrinių priemonių ir pramogų.

Tačiau komunistinės visuomenės žmonės irgi bus su nepasitenkinimo jausmais. Bet tai čia nieko baisaus! Šis jausmas yra vidinis variklis, kuris verčia žmogų nesitenkinti tuo, kas jau pasiekta, bet visada žengti pirmyn—į progresą. Ieškoti ir surasti vis geresnių ir tobulesnių gyvenimo būdų. Žmogus visada vystys mokslus ir techniką, visada stengsis vis daugiau sužinoti, vis geriau gyventi. Kurti vis geresnes ir tobulesnes mašinas, vis gražesnes drapanas, geresnį maistą ir vis labiau nugalėti gamtą.

Negalima į šį nepasitenkinimo jausma žiūrėti kaip į tragizmą-nelaime, ne, nes šis jausmas veda žmoniją į naujus laimėjimus, o tuom pačiu ir į naują kūrybinį džiaugsmą, į didesnę laimę.

Religija gi šį žmogaus natūralų nepasitenkinimo jausmą nori atitraukti nuo tikrovės ir nukreipti į fantazinį iliuzijų pasaulį, kad žmogus užuot dirbęs, kūręs žmogiškas gyvenimo gėrybes — geresnį gyvenimą, svajotų apie dangiškus migdolus."

Jums patiko, svainuti, ką aš parašiau apie senovės "mūčelnykų" kančias, kurias jie patys sau užsidėdavo dėl dangiškų nuopelnų. Tai dar truputėlį iš šventųjų gyvenimų, kai viduramžiais tūkstančiai tikinčiųjų Anaschetų palikę dievo valiai savo namus ir vaikus išeidavo į dykumas ieškoti išganymo, jokio darbo nenusitvėrę, o tik mąstydami apie amžinuosius dalykus, maitindavos šaknelėmis ir žiogais. Ten būrys nuogai išsirengę, giedodami giesmes, kruvinai vienas kitą su botagais plakdami. Kiti kaip garniai sutūpę ant stulpų pasižadėję dievui ištisus metus nuo jų nenulipti. Ten vėl žiūrėk "šventas" Euzabijus tempia maišą geležų ir akmenų prisidėjęs—vargina savo kūną. Ten "šventas" Makaras nuogu užpakaliu sėdi skruzdėlyne giedodamas Te Deum liaudamus. ten "šventoji" Klara aukštyn kojomis pasikabinus kamine dūmuos kalba ražančių.

Visaip jie kankindavo savo "griešną" kūną, vieni užsimūrydavo miestų mūrų sienose, kiti pasižadėdavo iki mirties nesiprausti, nesikirpti plaukų ir nagų, kad įsigytų didesnes pono dievo malones...

Jau ir Lietuvos žemė nušvito pavasariu. Pavasaris eina visu savo gražumu! Upės ištvinę plačiai, ir žolėje ir medžiuos pradeda reikštis gamtos gyvybė.

Jau visur atšilo,
Už rasoto šilo
su daina pakilo
Pilkas vyturys.

Mirguliuoja gėlės,
Čiulba volungėlės,
Vėl pavasarėlis
Beldžias į duris!

Tai ir man šiandien labai malonu ir miela perduoti ir Jums, mieli mano svainuti ir sesuo, šios geros ir džiugios pavasario nuotaikos, kad ir visą vasarą jūs būtumėte geram ūpe ir geroj sveikatoj!

O aš buvau susirgęs gripu ir kelias dienas teko pagulėti, tai ir atsakymą į aną laišką keliom dienom suvėlinu.

Viso geriausio Jums,
Jūsų **Jurgis** ir **Liūda**
Kaunas

Tunelis tarp Anglijos ir Prancūzijos

Neseniai Anglijos ir Prancūzijos vyriausybės galutinai susitarė dėl tunelio statybos po Lamanšu. Numatomas statyti tunelis bus 52.45 kilometro ilgio (tame tarpe 36.4 kilometro po vandeniu). Atstumas tarp galutinių geležinkelio stočių sudarys 69.45 kilometro (tame tarpe 17 kilometrų sausuma). Tunelį sudarys dvi vienos judėjimo krypties galerijos, iškastos 50 metrų žemiau jūros dugno. Galerijų skersmuo apie 6.5 metrų, atstumas tarp jų 30 m. Tarp šių galerijų bus aptarnavimo galerija (skersmuo 3.3 metro). Galerijos bus iškastos klintiniame Lamanšo dugne; jas sustiprins 38 centimetrų storio gelžbetonio sluoksnis. Šiuolaikiniais įrengimais tikimasai per mėnesį iškasti 500 metrų tunelio. Bus kasama iš abiejų Lamanšo pusių, darbai užtruks apie penkerius metus (be to, vienerius metus užtruks techniniai parengiamieji darbai).

Tuneliai skirti tiktai elektrifikuotam geležinkeliui. Dviejų aukštų geležinkelių platoformomis bus gabenami automobiliai kartu su keleiviais. Tuneliu iš Anglijos į Prancūziją kelionė truks apie 45 minutes, o kelionė automobiliu iš Londono į Paryžių — 4 valandas 20 minučių (dabar, naudojantis keltu, kelionė trunka 7 valandas 20 minučių. Tunelyje traukiniai eis 112-148 kilometrus per valandą greičiu.

Tunelio statyba atsieis apie 2.25 bilijono franku; 50% šių išlaidų padengs Prancūzija ir Anglija; JAV, Kanada ir kitos Vakarų Europos šalys padengs likusius 50%.

Havana. — Kuba dar pirko 2,000 traktorių iš Tarybų Sąjungos. Viso TSRS Kubai pristatys 9,000 traktorių.

Visų Tautų piknikas tik už dviejų savaičių

Visų Tautų piknikas jau netoli. Jis įvyks birželio 21-mą, Camp Midvale, Wanaque, N. J. Jį ruošia ir visus kviečia dalyvauti American Committee for Protection of Foreign Born komisija.

Kelionė į pikniką

Jūsų ir rengėjų patogumui busuose vietą važiavimui į pikniką užsisakykite jau dabar. Kelionė į abi puses (round trip) vienam $1.50. Sėdynės rezervuotos.

Busai pradės išeiti, kai prisipildys, 9-tą val. ryto nuo Komiteto raštinės: 49 East 21st St. (prie South Park Ave.) New Yorke. Skambinti: OR. 4-5058. Arba galima užsisakyti pas lietuvius.

Kvieslys

O. Yanush vėl ligoninėj

Ona Yanušienė, Moterų klubo narė, vėl turėjo pasiduoti ligoninėn. Jos sveikata pradėjo šlubuoti prieš apie porą metų. Rečiau mes bematėme ją draugijų pobūviuose, o bėgiu paskiausių metų ji pakartojamai po ilgą laikotarpį pabuvojo ligoninėj, buvo operuota.

Gaila malonios draugės!

Apie jos išvykimą ligoninėn pranešė Suzanna Kazokaitė.

LLD 1 kp. nariams

LLD 1-osios kp. susirinkimas įvyks birželio 9-tą, 7:30 v. v., Laisvės salėje. Rinksime delegatus į suvažiavimą, apsvarstysime sumanymus, pasitarsime ir kitais reikalais. Visi nariai dalyvaukime ir atlikime narių prievoles.

Valdyba

Brooklynas. —Maria Paloro, 30 metų amžiaus, vienu kartu pagimdė berniuką ir tris mergaites, bet visi naujagimiai tuojau mirė.

NEW YORKE BUS TVARKA, —WAGNERIS

New Yorkas. — Miesto majoras Robertas Wagneris, išklausęs pranešimus apie įvykusius jaunuolių siautėjimus subvėse ir naktinius užpuolimus, pareiškė: "New Yorke bus tvarka. Įstatymų laužytojai susilauks tinkamos bausmės". Ir patvarkė, kad naktimis policininkų dar 700 daugiau būtų sargyboje.

NEW YORKO NEGRŲ REIKALAVIMAI

New Yorkas. — NAACP ir CORE, dviejų nacionalių negrų organizacijų vietiniai skyriai reikalauja, kad visose, kaip pradinėse, taip ir aukštesnio mokslo mokyklose, galėtų mokytis visų rasių mokiniai, kad būtų panaikinta bet kokios diskriminacijos.

SUKNIASIUVIŲ UNIJOS REIKALAI

New Yorkas.—International Ladies Garment Workers unijos nariai daug laiškų prisiuntė unijos prezidentui D. Dubinskiui algų reikalais. Jie rašo, kad nepaisant pragyvenimo brangumo, dar yra dirbančių tik už $1.25 per valandą, už federalinį algų minimumą.

Nariai reikalauja, kad 1964 metų unijos sutartyje su fabrikantais minimumas būtų nuo $1.50 iki $1.90 per valandą. ILGW unija turi apie 200,000 narių.

MAŽI AUTOMOBILIAI YRA PAVOJINGESNI

East Haddam, Conn. — Conn. valstijos trafiko policijos viršininkas L. J. Mulcahy sako, kad dviejų metų patyrimai rodo, jog maži automobiliai yra važiuotojams papvojingesni, negu dideli.

Važiuotės kontroliavimo policija tyrinėjo virš 3,000 nelaimių. Sako, kad net tik 35 mylias važiuojant per valandą nelaimei įvyk us nukenčia mažų automobilių keliautojai.

PANIKA ANT LAIVO

New Yorkas. —Birželio 4 d. laivas "Alexander Hamilton", su 2,160 mokyklinio amžiaus jaunuolių, plaukė Hudson upe linkui Bear kalnų. Trys studentai susimušė, kiti juos skyrė, buvo iššaukta 52 policininkai "riaušių" malšinti, bet jie buvo nereikalingi, nes peštukai apsikruvino ir nusiramino.

New Yorkas. —Trys ginkluoti plėšikai pačiupo $5.850 iš Meadow Brook National banko, Springfield Gardens miesto dalyje.

Jungtinės Tautos, N. Y. — Saugumo Taryba nutarė pasiųsti komisiją prižiūrėjimui Kambodžos ir Pietų Vietnamo sienos.

WILSONAS UŽ VADŲ PASITARIMUS

Maskva. —Anglų darbiečių vadas H. Wilsonas pareiškė, kad reikėtų, idant kiekvieneriais metais valstybių vadai susirinktų į Jungtinių Tautų asamblėją aptarimui pasaulinių reikalų. Jis sakė, kad tas pakeltų Jungt. Tautų vardą, o vadų pasitarimai galėtų daug nesusipratimų pašalinti.

Bangkokas. — Tailando valdžia savo, kad dabartiniu metu nereikalinga ten Jungtinių Valstijų militarinių jėgų prisiuntimo.

PRANEŠIMAS

OZONE PARK, N. Y.

LLD 185 kuopos susirinkimas įvyks birželio 9 d., 2 val. popiet, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave. Prašomi visi nariai dalyvauti. Turime svarbių organizacijos reikalų.

Valdyba (45-46)

Help Wanted—Male

SPINTŲ DARYTOJAI. Dėl didelės, gerai įsisteigusios kompanijos, dirbanti iš medžio daiktus, Jamestown, N. Y. Nuolatinis darbas. Geros algos, užmokamos atostogos. Pašalpa, apdrauda, ligoninės apžiūrėjimas ir t.t. Kreipkitės arba skambinkite mums (nemokamai) **FRANK CHASE CABINETMAKERS INC., 22 Steele St., Jomestown, N. Y. 716-JA4-7841.** (44-47)

Bostono Apylinkės Atidai!

Didysis "Laisvės" Paramai

PIKNIKAS

Rengia Mass. valstijos progresyvės lietuvių organizacijos

Dvi Dienas: Šeštadienį ir Sekmadienį

LIEPOS-JULY 4-tą ir 5-tą DIENOMIS

Parkas atdaras nuo 11 val. ryto iki 11-tos vakaro

BUS RAMOVA PARKE

Claremont Ave., Montello, Mass.

Art Mason's Orchestra nuo 4-os val. popiet

Programa: Prakalbos, Muzika, Sporto Žaislai

Šiame piknike bus daug svečių iš tolimų kolonijų. Tik prieš pikniką New Yorke bus užsibaigęs L.D.S. seimas, daug delegatų norės aplankyti Mass. valstiją ir užsuks į šį pikniką. Atsilankykite į pikniką ir susipažinkite su svečiais.

Rengėjai